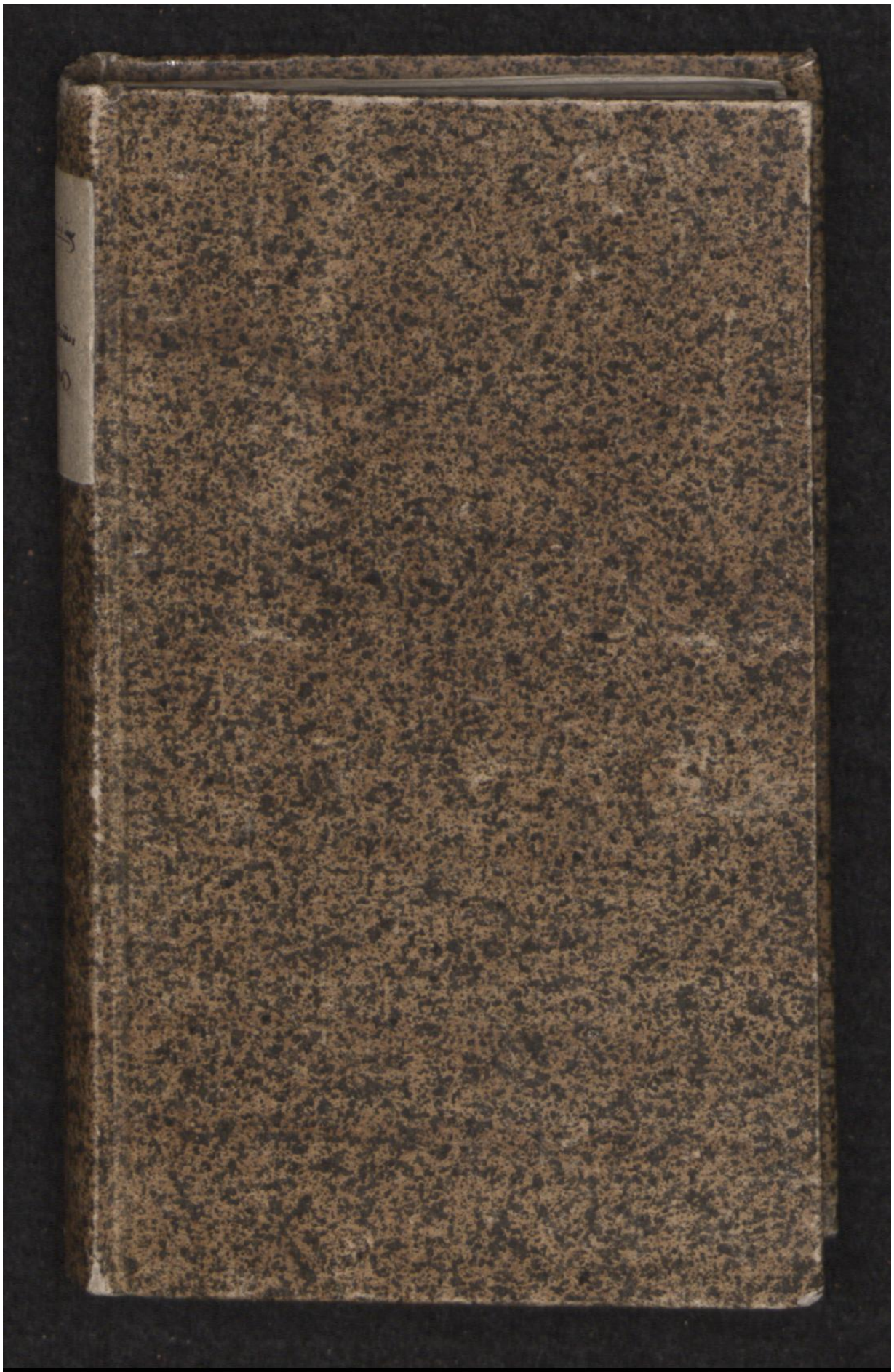

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

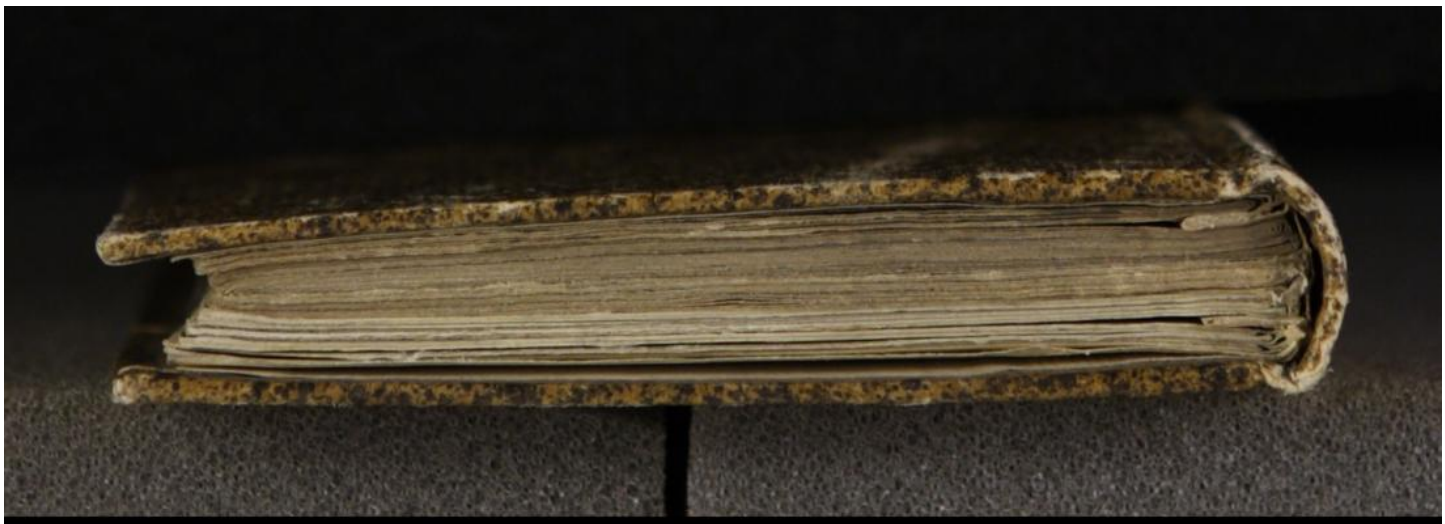

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

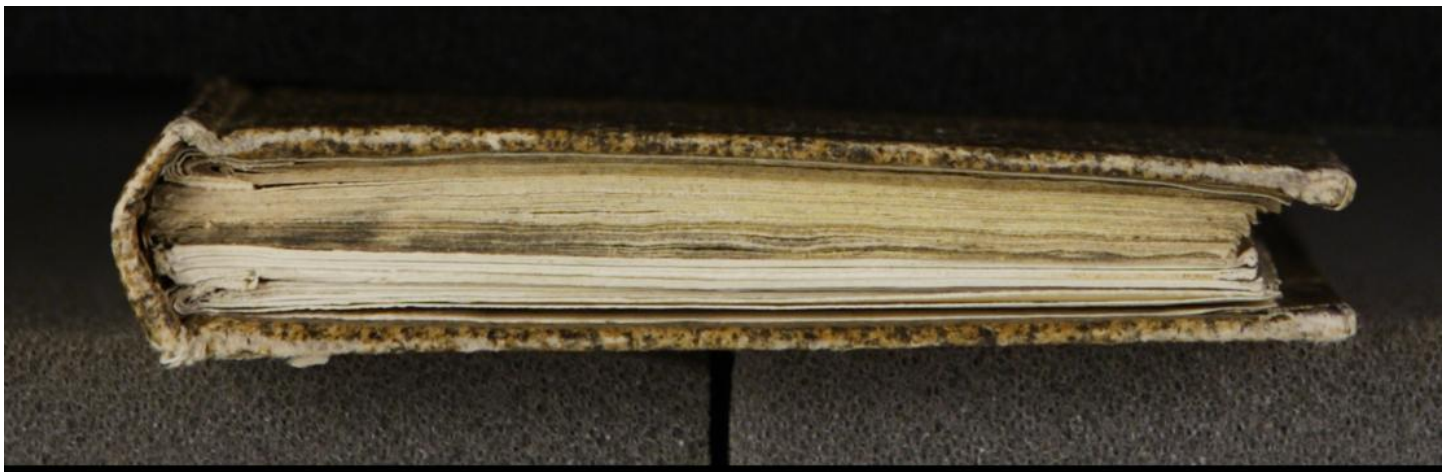

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

5,-89
BOX

LN 750

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

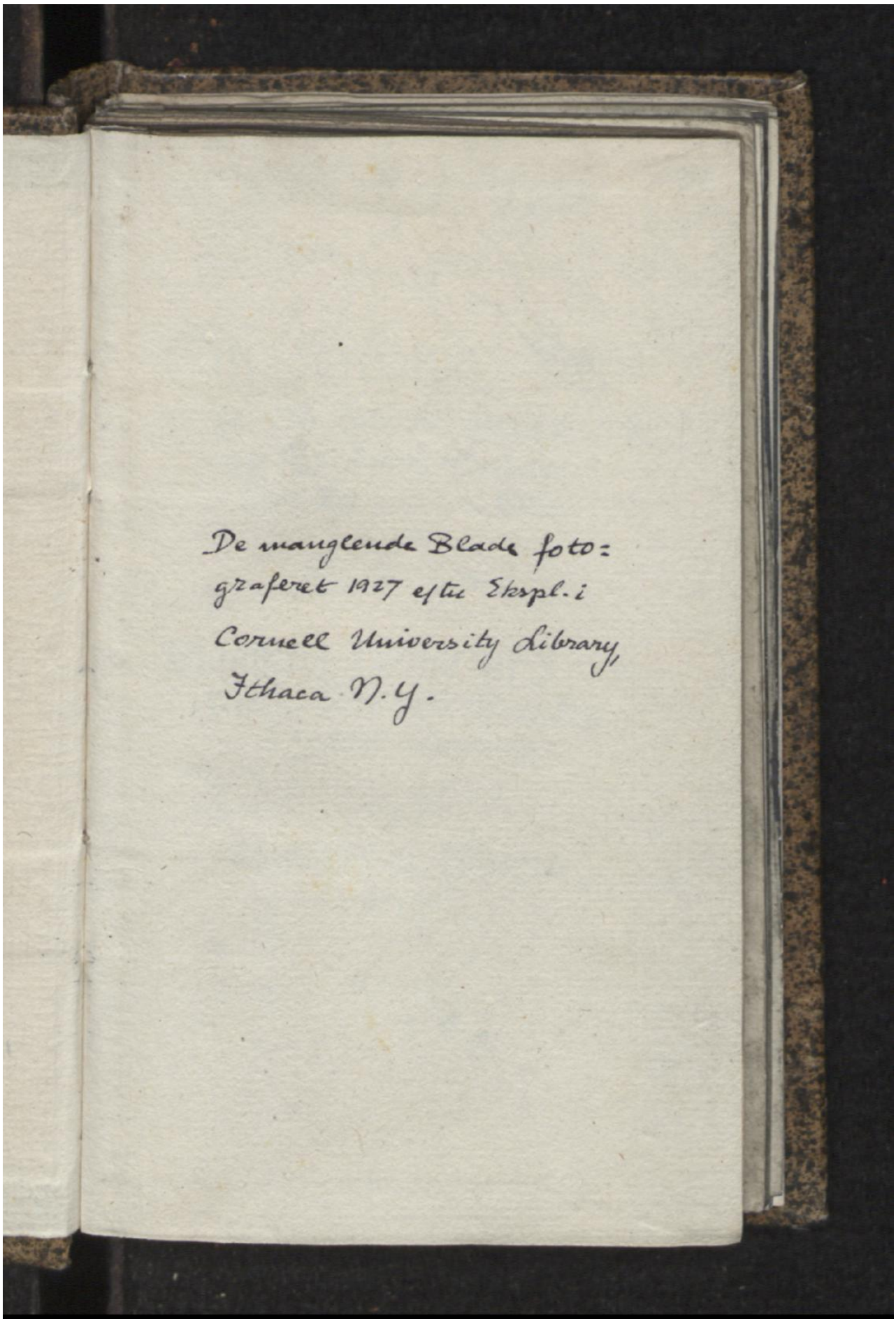
De manglende Blade foto-
graferet 1927 efter Ekspl. i
Cornell University Library,
Ithaca N.Y.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

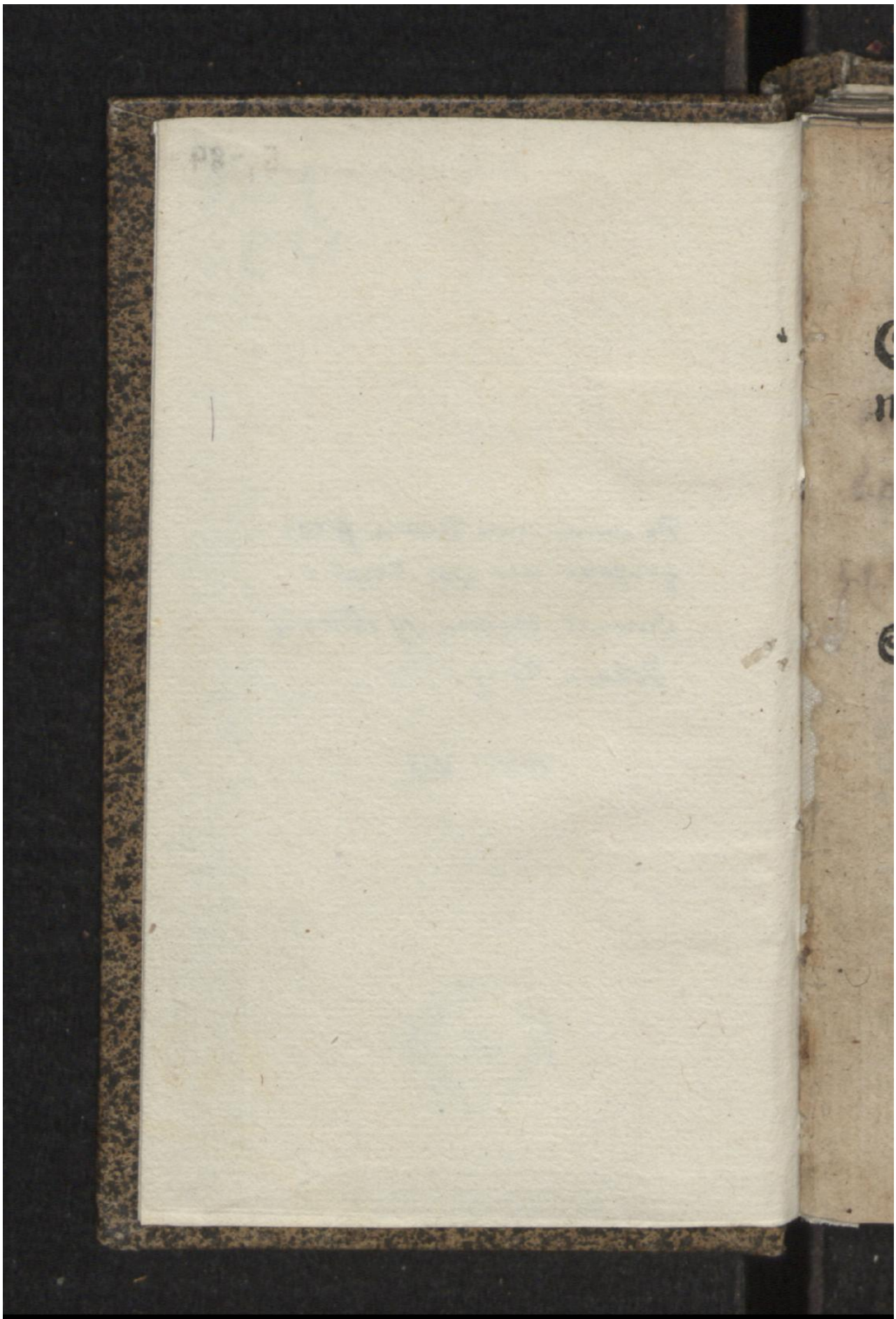

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

ANTIDOTVM

Pad er

Ein Kröptug Læk-
ning vid þeirre hrædelegre
og skadlegre Sælare
eñar Astrýdu sem kall-
ast
Auruilnan.

Samsett j Latinu af Dock.
Niels Hemings syne/Eñ
a Jslenskv vtlaugd

af
Gudmunde Einars
Syne.

Anno
1596.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

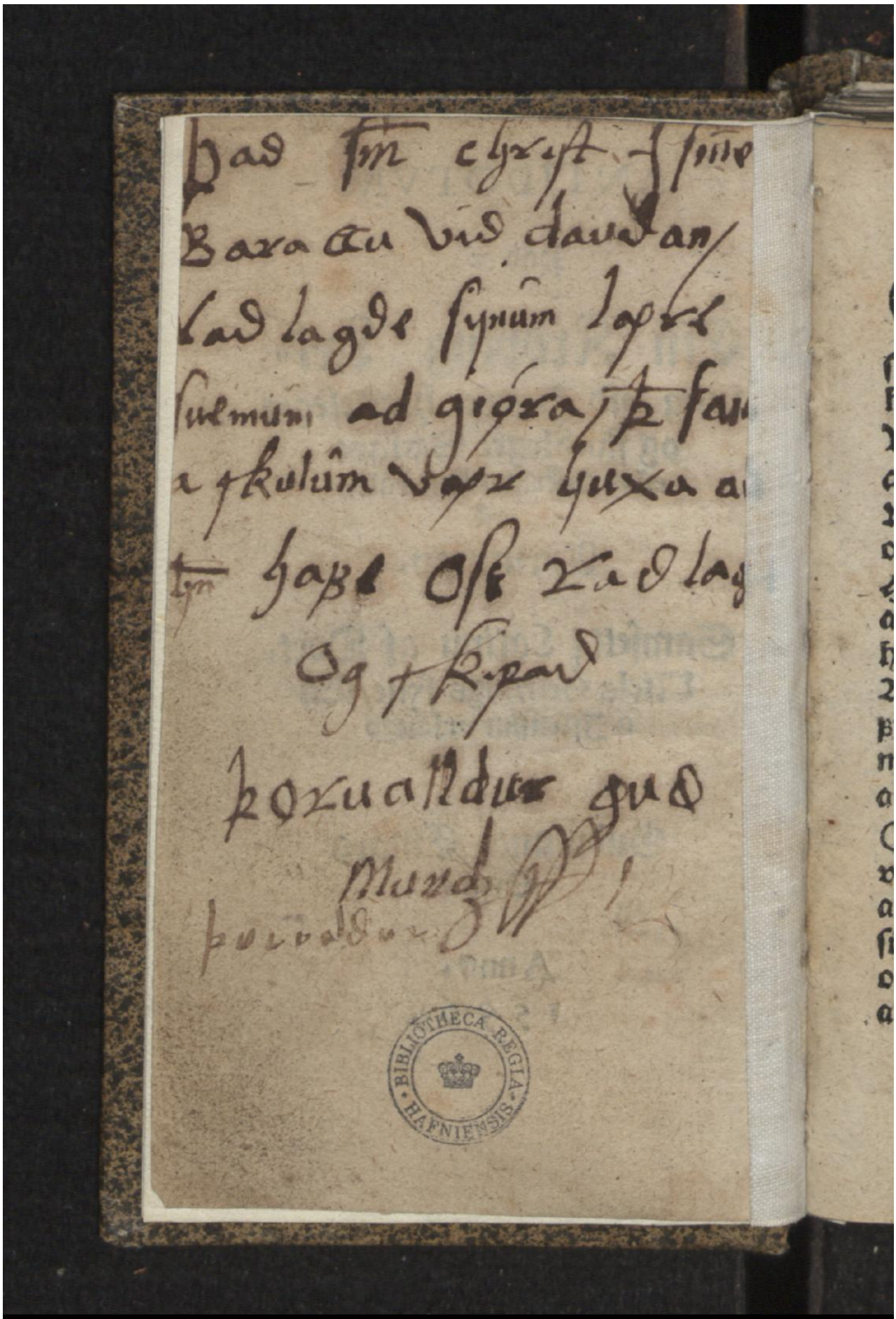

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Ad sem Christur j sinne Bærattu vid Daudan/radlagde og skipade sijnum Læreý sueinum ad giöra/ þad sama skulum vær hura ad hann haþe oss radlagt og skipad. Vaked(sagde hañ)og bidied/so ad hier falled ecke j Freinstne. Med huörium Ordum auglioslega oss avijsad verdur/ j huad storum Haska vær erum stædder/ æ medan ad vier lifum hier j Heime/ og mz huörsu mykellre Rostgiæfne og Athygle oss byrie ad vakta öss fyrer Arasum vorra Ovina / og med huöriu helldst mote þad kuñe ad skie. Þuiad med þessu Ordenu (Vaked)verdur oss ecke alleinasta vndervijsadr / sielde Ovina vorra ap huörium vær daglega a bædar sijdur vmkringder erum/ Hælldur og so/ad vær ap öllu Kappe og allre Astundan vöktum oss fyrer

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

þeim / sem er þyrer Diöþlenum / Höllden u og Heimenum / So ad þesser skadsömu og megtugu Ovin er / yþerbuge oss ecke / nie vtslöckue vorn litla Truarneista / eda ad Vel le legge vorar Samuiskur og ræne öss so þeim skýnanda Klædnaden um / huörium Christur vor Brwd gume hefur oss sialfur skrydt og klædt. Þui so seiger Drotten i openberingar Bok Johañes 16. Sæll er sa sem vaker / ⁊ vard ueiter sýn Klæde / ad hñ gange ecke nakeñ.

Nu er eins Kristens mans Klædnadur / þetta tuent / Riettlæted og Heilagleikeñ. Riettlætenu i klædest hañ þyrer Truna / þui ad Christi Hlydne hun er kristens Mans Riettlæte / af þui ad hun tilreiknast þeim sm truer a Christum. Heilagleikanum i klædest hañ þyrer Heilagan Anda / þuiad þeir sem trua og riettlætast þyrer Truna /

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

na / þeim öllum giefst Heilagur Ande/ huör ad vppvekur og verk/ar j þeirra Hiörtum eins heilsu/samar heilagar Hræringar og Hug arhneigingar til gods/so sem hann er stalfur/ Af huörium þad verd ur lokssins / ad vær leggium vora Hlydne þrann oneydder og godþus/lega.

Þesse Klæden vill vor Him/neskur Fader ad vær vardueitum med Athygle/so ad vær verdū hier ecke blaberer nie Klædfletter af vorum Qvinum/Diöfflenum/Heim enum og voru eigen Hollde. Enn af þui þad er ecke j stalfs valde nockurs Manns / ad standa a mote slyttum ognarlegum og mattugum Qvinum/þa skipar Gud oss ad bid ia/so ad vær mættū þad hæglega þrannkuæma j Christo/sem vær kun um hier ecke af stalfū oss til af stad ad koma. Vered Hughrauster (seiger hann) Eg hafe yfer vnned

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Heimen. Pad hefur Johannes meint 1: Johañes 5: Par hañ so skrifar/ Petta er Yfervinningen sem heimen vinr / vor Tru. Puiad likka sem Christur er vor eigenleg Eign / fyrer Truna/eins so sigrū vier vora andlega Ovine fyrer Christi Krapt og Matt.

Fyrst/pa vorer Ovinir astryda oss oaflatanlega pa skulum vær æ tyd bidia ad Christur Sigurvinning arcñar Höfdinge / hañ virdest hia oss nalægur ad vera/so vorer Ovinero ss ecke vnder Fætur trode. Enn af pui vær fóllum opt og oft falldan(puiad vors Holldz Veyk leike/ pessa Heims/og Diófulsins slægd er stor) pa skulum vær vm fram allt annad sia vid tueimur Hlutum.

1 Sa fyrre er/ad pa vær verdū sigrader og fellder / liggium ecke leinge j Syndeñe/ pui pess leingur sem vær veiltum oss j Sindarcñar

Saur

Saur/ þess torþelldlegar kunnum
vær þar vpp wr ad komast.
2 Sa annar er/ Ad þo þesser
vorer Gviner haþe giört oss Skada / og komed oss til med Slægd
sine ad veita hlydne Syndene leing
ur en skiemur/ þa skulum vær þo
i ónguan mæta óruænta oss Gudz
Madar: Þui þad er þyrsta Rad til
Saluhialparenar/ad læta aþ Syn
dene / snua sier aptur til Guds
sijns/ Þar næst ad eyast ecke vm
Guds Mad/ Þui ad óruænta sier
Guds Madar er sannarlega hin
stærsta og mesta Glótun.

Og vppa þad/ad vær kynnum
þess betur ad sneida hia þessare
haskasamlegre Auruæntingarenar
Torþæru og Glótun / þa virdest
mier naudsynlegt/ad eg sette hier
þram nóckrar Lærningar teknar
wr Alldengarde Guds/ þad er/ wr
Heilagre Ritningu/a mote þessare
eiturlegre Salarenar Astrijdu Aur

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

ætlinguñe. Og þui vil ég tala hier vm tuo ſlute.

1 Fyrſt/ſuad Auruſnanen er/ og huad ſkadlegur ſlutur þad ſe ad ðruænta ſier Gudz Madar.

2 I annañ mæta/ Med huðriu mote eirn og ſier huðr kunne ad ſtanda a mote Auruxentinguñe/ſo hun ſteype ecke yþer hñ eilyþre Fyr erdæmingu ag Eilyþum Andar/ dauda.

Vm þañ Fyrſta Parten.

Auruſnan edur Aſtruænting (vm huðria vær tölum hier) er ein hrædeleg ſkielþing og hrædſla j Mannſins ſugſkote ſiarta og Samuiſku/ huðr ed þa þyrſt vpp/ tendraſt/nær eirn ſiñur og þornem ur Guds Reide j giegn Syndenne/ og verdur ſo vnder eins hræddur þyrer eilyþre Fyrerdæmingu / og huxar

huxar ad hann kunne alldre Guds Nadar og Myskunar niotande verda.

Pau hryggelegustu Dæme pessa Epnis/kunnū vær ad sia a Cain og Judas Schariot / Pui peir steyp-ust bader og sucku opā j peñan vell ande Auruætningareñar pytt og Foræde.

Pegar Cain pornam Guds Reide/pa stodst hann ecke pennan Otta og pa hræslu eilypu epter/ komande Fordæmingar / hropade pui vpp og sagde/ Myn Synd er stærre og meire/en ad hun kuñe ad pyrergiepast mier.

Pegar Judas hapde nu porrad-ep Herran Christum / pa angrade hann pad ad sōnu / Enn kuñe po ecke riettelega ad Idrast / og pui sagde hann/ Eg syngade j pui ad eg porried saklaust Blod.

Ap Cains Auruilnan kiemur Forhersla og hin mesta Forsman

A v. Guds

Guds Heilagrar Kirkiu. Af Judasar Auruænting kiemur Mord og Mannadrap/ þui þegar hñ kuñe ecke leingur ad þola þann olyckanlega Samuiskunnar oeyrleik / þa heingde hann sig sialfur. Og so er nu Auruænttingarennar Upphöf miög olyck/ j þessum tucimur Epter dæmum Judasar og Cains.

Auruilnanareñar Upprune og Upphaf / j hia Cain var Græsne/ og su Meining / ad hann kynne med synum eigen Verkum ad þocknast Gude. Og þeir sem þess konar eru / þeir hata og ofsækia sem mest þeir kunna/ alla þa sem ecke vilia eptirfylgia þeirra uppdiktudum Afgudadyrkunū. Huad og sa Heilage Johañes 1: Johñ. 3: Med þessum Ordum merkelega vtmalar/ þar hañ seiger/ Fyrer huad slo Cain sinn Brodur j Hel? þui hans (þad er Cains) Verk voru vond/ og hñs Brodurs

urs Riettferdug: Þar þyrer tiemur aþ Cains Hræsne/ Auþund og Hatr til sijns Brodurs/ Hatrid sydā þæder aþ sier Brodurdrapet/ Epter þad særer su vonda Samuiska Cains Hug og Hiarta / so epter þañ oseiganlega Samuiskuī ar oÞyrleika/ vpptendrast mz honum Auruænting vm Guds Nad. Enn sem hañ þorherdest j Epasemeñe vm Nadena/ þa vard hañ hiñ meste Guds Forāttare og Heilagrar Kirkiu Opsoknare og ovin.

Pessu Dæme Epterþylgia marger Tyranar j Pavadomenum enn nu j Dag. Og hefr so Cain smyd ad ser cina langa Hlekiaþeste/ az morgum Syndum og Lostum/ sem eru/ Fanyt Meining vm sijna Forþienan og Fullnadarbot/ Þad añ ad/ Hatur i giegn sijnum Brodr/ Þridia Brodur draped / Fiorda Vantru/ Fimta Forhersla/ Siotta Guds Fyrerlytning og Heilagrar

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Kirkiu Gyssokn.

Pad fyrsta Upphaf eda su fyrsta Brauda til Auruentingareñar j Juda Skarioth var Vantruen/ huor ad er Agirndareñar Moder. Pui huar sön og obrigdanleg Truer/vm Guds Fyrerheit/ par kann Agirnden (huöria Paulus kallar Afgudadyrkan) ecke Rwm nie vid stöndu neina ad hafa. Pesse sama Agirnd(sem kiemr vt af Vantruñe) lockade Judam vm syder til Pioffnadar/so ad hañ hnuplade alltid og dro vnder sig nöckud af pui sem Goder Gudhrædder Menn gæfu Herranum Christo til Upphelldis. Hier af kom og pad ad hañ mögladi og reiddist vid/pa hann sa ad Maria syster Lazari/vthellte hm dyrmætu Smyrslum yfer Fæturnar a Jesu/ Johñ. 12. Seigande Pui eru pesse Smyrsl ecke selld fyrer priuhundrud Peninga og giefenn Fatækum? Petta sagde hann

(seiger

(ſeiger Gudſpiallamadurenn) ecke
aþ þui ad hañ hirte vm Fatæka/
helldur aþ þui hann var Pioþur/
og haþde Fiepyngiuna/og bar þad
ſem gieped var. Aþ þeſſare ſinne
Reide vid þa Gudhræddu Kuinnu
er ſo ſmurde Jeſu Fætur fiell hañ
j Vnderþerle og Suikræde vid ſiñ
Lauard / ſo ad hann þorried vm
ſyder þañ ſaklauſa Jeſum: Epti
er þad fiell hañ j Auruilnan/ og
med ſeinſta j Gnörunn þar hann
heingde ſig ſialfur.

So ſaþnade nu Judas mörg
um Syndum til ſamans i eitt/ſem
voru þeſſar / Vantru / Agirne/
Pioþnadur / Aufund/ Suikræde/
Auruænting og Mañdrap ſialfs
ſyns/aþ huörium öllum Syndum
Auruilnan var enn ſtærſta. Þui
huad kann ad vera verra/eñ ſeigi
ta nei vid þui ad Gud ſie myſkun
ſamur? Sañarlega/þad er ad ræi
na Gud ſinne æru og Dyrd. Au
A vij. guſtinus

Augustinus seiger/ Huór sem er eþa blandenn vm Syndaña Fyrergiefning/hñ ber þad aptur ad Gud sie Myskunsamur/og sa giórer Gude storan Griett / sem óruænter sier hans Nadar / Þuiad þui hann orkar og gietur/þa neitar hañ ad Gud haþe Kiærleikan/Sañleikan/ Almætted / a huórt eg þo (seiger Augustinus) set alla mina Von/ Sem er a Kiærleika hans Arþleiþdar/a Sañleika hñs Fyrerheit is a Krapt hans Endurlausnar. Og Bernhardus seiger/ Auruilnæ eyrur Syndernar / Auruilnan er stærre enn allar adrar Synder/ Auruilnan er verre eñ allar adrar Synder.

Nu setiast þar tueir Gluter j móte Auruæntinguñe / Fyrst ein good og stódug Von til Guds / huória Madur þær aþ Guds Orde/þyrer Geilagan Anda þar næst eitt añaſ vont og skadsamt Otta

leyse

leyse. Pad þyrra er Sælarenndar Velferd/ þad scirna er Sæluñe æþ enleg Fordiærfun og Blötun.

Þesse goda og stöduga Von / er drugg epter bædne eilyfs Lyfs/ og Eilyfrar Farsælldar þyrer Christum/ huörn Madur mzteður og ödlast med Truñe. Þar þuert a mote/ þa er þad Vonda/ og skadlega Vggaleyse/ nær Madureñ leitt ur sier ad Syndeñe/ þess vegna/ þui hañ veit ad Gud er Myskunsam ur. Enn hurd er þad annad/ enn ad þorsma Gud og þottroda Christi dyrmæta Blod vnder Fotum sier? þui ecke vthellte hann synu Blessada Blode a Krossens Galga til þss ad þu skyllder ana þram j þynu Lausætte / Agirnd / Þiofnade/ og Vlbwd vid Naungañ/ og ödrū Syndum/ helldr ad þu skylldir er læta af Syndunum og epter þylgia Riettlætenu Slykt þa afræder oss sa vyse Syrach j synum

1. Cap.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

1. Cap. Ad þylgia þrám þessu skad
sama/vggleyse seigande/ Hugsa
þu ecke/ Eg hefe þo/ meir
syndgad/ t mig hefur ecke ne-
itt hẽt/ þuiad Gud er þolen-
modur/enn þo mun hañ þig
ecke ohegndan lata/ og vert
ecke vgglaus þo ad þessnar
Synder sieu þier nu enn ecke
hegndar/ad þu þar fyrer jaf
nan framar meir villder Syn
der drygia. Huxa t ei/ Miög
er Gud Myskunsamur/ Ecke
mun hañ a mier hefna þo eg
syndge so myked sem eg vil:
Og hañ leggr þad til/þui þu skul
er ecke so seigia/ þui(seiger hañ)
hañ kañ so snarlega ad verda
reidur/sem hañ er Nadugur/
og hans Reide yfer Ogudræk
um hefur aunguan Enda.
Lyta sem þesse vyse Mann Syr

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

ath vill ecke j þessum Ordum/ ad nockur skule eþablanden vera vm Guds Wad og sinna Synda þyrer giepning/ So vill hũ og ecke heldur/ad nockur skule vanbruka Gudz Myskunseme/til ad þalla wr annare Synd j adra. Og vegna þessa setur hann strax hia þessum Ordum eitt gott og nytsamlegt Rad og seiger/ Drag þu ecke vndã ad snua þier til Drottens/ og skiot þu þui ecke fra einum Deige til aũars. Þar þyrer skal huỏr og eirn þordast þetta Haska samlega Anduaraleyse / huỏrt so aþuega leider og þordiarþar Sal ena. Eingen (seiger hinn Heilage Augustinus) late þad hrædelega Ottaleyse rada oþmyklu vid sig/ þui þetta tuent myrder Sælena/ sem er Vantruen og rõng Von/edr Aurulnanen og Oþtrausted.

Vm annan Parten.

Vm

hñ/eg em hñ sin afmaer þýn
ar Illgiörder mina vegna/t
hugleide ecke þínar Synder
framar meir.

Þegar vor Herra og Lausnare
Jesus Christus kiende oss ad bidia
þa gaf hañ oss eitt kröptugt Rad
og öruggua Lækning vid Van
trunne.

1 Þui fyrst/þar hañ skipar oss
ad kalla Gud vorn Födur/þa vill
hañ ad vær skulum medkienna/ad
hañ hefur eitt Födurlegt Hiarta
til vor/eins og hañ sa sem er vor
riettr Fader/og huörs riett Born
vier erum. Nu fyrst eingen Sonr
(sa ed aluarlega snyr sier þra sýn
um Illgiördum) kañ eda þarf eþa
samur ad vera / vm sýns Födurs
Goduilld vid sig. Þa skulum vær
og ecke helldur eþablandner vera
vm vors Naduga Himneska Föd
urs Giæsku og Milldi. Þesse Gudz
Födurs Hiartans Godgirne vid

sier

ſier huörn Syndara ſem Idraſt/
hun vtmæalaſt agiætlega j Epter
lyſtinguñe vm þañ Fortapada Son
Luc. 15. Og Dauid ſeiger 103.
Pſalm: Lýſa ſem þad Fader
eñ er Börnunum Lýſinſamur
Eins þa er Drotteñ Myſkun
ſamur vid þa ſem hñ ottaſt.
2 Þar næſt ſkipar Chriſtur oſſ
j vorre Bæn ad ſeigia/ Fyrergief
þu oſſ vorar Skullder: Huad
hann hefde ſannarlega ecke giört/
hefde hñ ecke viliad þyrergiefa oſſ
Syndernar. Og þui ſeiger Auguſt
inus ſo/huar þyrer ſkyllde Chriſt
ur hafa tient oſſ ad bidia ſo j vor
re Bæn/þyrergief oſſ vorar ſkull
der? Nema til þeſſ ad hañ villde
vera viſſ og obrigdull j ſiñe Myſk
unſeme/huer ecke vill i nöckurn mæ
ta ad vær þreytunſt a þeſſare Bæn
nie leggium hana þyrer Odal.
3 Hier ad auk ſkipar hann og
bydur ad vær ſkulum ſeigia/ Frel
ſa oſſ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

sa oss þra illu. þar þyrer vill hñ sannlega þrelsa oss/so þramt vær flyium jñ þyrer hans Madarstol/ med sañre Idran.

Þetta læt eg so stuttlega vera sagt vm þa Almeñelega Lækning ena mote huórre sem helldst Synd huórsu stor eda andstyggeleg sem hun kann ad vera / huórt helldur sem hun hefur skied af vondum Vilia / eda af Natturuñar Veyk leika/vitande edur ovitande.

Enn af þui har finnast ym esleg Tilefne og Ordsaker til Aur uæntingareñar/ Hia sumum Mónñ um þessar sem nu er vm talad/hia ódrum adrar/þa vil eg j þessu Efne epterfylgia þorsoktum Læknum/sem kappkosta þad fyrst/ad vt dryfa Sótt og Efne til huórrar Sottar sem fyrer þa kiemur/ Og vil eg þui fyrst yfer fara og ran saka huór ad sie Sótt og Efne til óruxntingareñar/og setia so þar j

mot
Opp
ran
hrey
Vor
og y
arcñ
sex
Aur
1
leg
2
Vili
su h
ed si
adra
ualei
4
Pan
Syn
ecke
5

mot Lœkningar aþ Guds Orde. Vppa þad ad huór og ein veyk og vantruud Manneskia mætte hug hreystast og styrkiast/med stódugre Von vm Guds Nad og Myskun/ og yþer buga so þa skadsómu Saul arcnar Astrydu sm er Auruilnan.

Nu virdest mier sem þar sieu sex Saker og Tilepne / til allrar Auruilnunar og Epasemdar.

1 Su þyrsta er stœrd og herþe leg Andstygd Syndareinar.

2 Annur er/ad vita ecke Gudz Vilia.

Su þridia er / Meining eda su huxan/ad Gud hn haþe vtual ed sier nckra sierlega þrom þyrer adra/edur so/huórt Madur sie vt ualen til eilyþs Lyþs edur ecke.

4 Fiorda er/su Meining og sa Panke/ huórt Madur haþe drygt Synd i niote Heilógum Anda/eda ecke.

5 Fimta er/su stora Eymd og

Hörm

Hörmung/ sem Menn plægast med oaflatanlega j þessum Heime:
6 Su slötta er/ þa Madur hefr leinge leiget og vellt sier j Syndenne
Nær þesse tilefne til Auruæntingareñar vtskuþast og burt tak ast/ þa laknast sa Vantruade hæglega.

Vm þa fyrstu Saukina til Auruæntingareñar.

Fyrsta Sök og Efne til Auruæntingareñar (sem eg þrams sette) er þeirrar Syndar vöxtur og Vidurstygd sem sier huör veit sig drygt haþa/ med huöriu hann hefur audsynt/ þad hann er ecke Guds Pienare/ helldur Syndareñar og Diöfulsins Præll og Þy: Þui huör Syndena giörer (seiger Christus Johannis 8.) Hann er Syndareñar Præll.

Nu er

Nu er Syndarenar Þion Diofuls sins Þræll/og veiter honum Hlyd ne Syrt og adstod/huor ed alla sij na Lyst og Vnadsemd hefur af Syndonum og j Syndonum/Gude til Vanæru og Motþrounar og Smanar/ Af huorju augliost er/ huad slæmur vidurstyggelegur/ og olydanlegur hluti ad Synden sie. Þuiad allar Skiepnur kunnu ecke med allre sinne þorþienustu og þor meigan þullar Vætur ad giallda þyrer þa allra minstu Synd sem til var/ auk helldur þyrer allar.

Huad skal þa sa giora til/sem veit med sialfum sier ad hann er sekur j so obæreligre Synda byrde? Hann skal ganga j nn j Alldengard en(þad er) Jn j Guds Helgedom/ og leita sier þar epter Lækningu mote þessare Epasemd og Vantru/ sem kiennir af Syndarennar end stygd. En þesse Guds Alldengard ur eda Helgedomur/ er ecke annad

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

enn Guds Kirkia og Sõpnudur/ j huõrium Guds Ord predikaſt/ huar ed þram̃ þyrer oſſ ſetter ver da ſex Gluter / j Sālyſtingum. Og huõr Samlyſting þñe helldur i ſier kroptuga Lækning / vid þeſſare Auruantingareñar aſtrydu / ſem kiemur aþ adurſõgdum Syndanna vexte og Andſtygd.

Þeſſer eru þeir Gluter ſem ſamāvegaſt meiga ſyn a millum.

1 Synden og Guds Nad.
2 Manſins Synd ✝ Guds Myſkunſeme.
3 Skullden ✝ Borgunen̄:
4 Adam ✝ Chriſtur.
5 Ovinſkapuren̄ og Forlyſtunen̄.
6 Sotten og Lækningen/ Eda ſa Siuke ✝ Grædaren̄.

J þeſſum ſex Glutū er athug

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

anda og adgiætanda/huðr partur en j Samlöpnunñe sie styrkuare og kröptugre. Jtem huðr ad sie öll styrkuare og kraptar minne.

I.

Fyrst skal Madr saman bera Syndena vid Guds Nad. Lat nu so vera/ad þynar Synder sie j sial þum sier hrædelegar og Andstyggeligar/eþ þu samlyker þeim vid añara Maña Synder/ huðrtar (kañ skie) virdast ad Vigt og Mæler lettare/þærre og smærre enn þynar eru/ þo skal þad vera langt þra/ad þær yþergnæfe Gudz Nad huðr ad Vigt og Mæler er stærre og meire eñ Synden/ Ja/ huðr ed yþergnæfer allar Veralldareñar Synder. Par þyrer er þyn Synd j önguan mata kröptugre til Fyrer damingariñar/enn Guds Nad og Myskun er til Sæluhialpareñar. Syndga þu alldrei so storkostlega ad þu huxer ad allar Veralldareñ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

ar Synder (auk helldur þijnar) mune stærre vera enn Guds Nad. Tru þu Heilögum Anda/ sem so talar þyrer Munn S. Pals/ Rom. 5. Huar hañ medal añarra Greina setur þram þesse Gulluægu Ord/ sem œttu ad vardueitast jnst j huörs Mans Hiarta/ Huar Syndē yfergnæfer (seiger hañ) Þar yfergnæfer Naden enn myklu framar (þad er) Guds Nad hun ypergnæþer med oseigan leguni hætte Syndena. Og S. Pall talar þar ecke vm eins Mans Synd/ helldur vm allar veralldarcñar Synder. Nu þyrst ad Naden er meire og stærre/ enn veralldarcñar Synder (so sem hū og er/ og sa Heilage Ande vottar) Þui skylldi hun ecke þa ypergnæþa þijna Synd/ þo hun sie mykel og andstyggelig?

J þessum stad merker þetta Ord/ Nad/ Guds reidubuna vin

gan/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

gan/ Hylle og Godufild/ med huȯr
ſu ad allar Synder/ þeſſ ſem ſnyr
ſier j þra ſiȳnum Illgiörðum til
Guds þyrer Truna a Chriſtum/
apmaſt og ad ðnguo giöraſt. Þui
Gud Fader heþur alla þa ſem ſig
leidrietta ap Hiarta kiæra j ſiȳnum
kiæra elſkulega Syne. Þar þyrer
kañ Synden alldrei vera ſo mykel/
ad Naden (ap huȯrre ad Gud þyr
ergieþur oſſ vorar Synder þyrer
Dauda ſiȳns Sonar/ og til reiknar
oſſ hans Kiettlæte) ſie ecke langt
vm noglegre og meire / So hann
kañ alldrei mȝ nȯckru mote ſigraſt
ap Syndiñe. Þeñan Syndareñar
og Guds Nadar ſamlöþnud/ ſkal
huȯr kriſten Madur ſetia j mote
Auruxntinguñe/ eins og eirnn ȯr
ugguan Skiolld og beſtu Bryniu.
Þar þyrer nxr ſem hellſt Syndar
eñar vöxtr og andſtygd vill koma
þier til ad miſtreyſta/ þa ſia þu
ſo þyrer / ad þu giörer ecke Heilag

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

sañ Anda til Lygara / sem talade þyrer Munñ hins Heilaga Pals. Helldur tru þu stöduglega i þessu Hiarta/ad hañ sie Samleikureñ/og vert so i allan mæta viss og örugg ur þar vppa/ad Madeñ er langtū megtugre eñ þijn Synd er/til huörrar Mandar eþ þu villt jnþlyia mz sañre Idran/ þa verdur þu Sal uholpen og Farsæll ad eilyþu.

II.

I annan mata skal Madur vega saman Mansins Eymd og Guds Myskunseme. Mannsins Eymd og Vesöld er riett Hegning ar Straff þyrer Syndena. Þuiad strar sem Maden aþmaer Syndena so minkar Straffed / huört ad er Mansins Eymd og Vesöld. Þar þyrer/ þo ad Motlæted sie myked og þungt/ þa er þad þo j önguam mata stærra eñ Gudz Myskūseme. Þuiad þyrst Guds Myskun seme ypergnæper öll hans Handaverk/

þa er

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

þa er þad ómögulegt ad hun yþ erviñest aþ Mannsins Eymdum. Þui so er þ skrifad/j þeim/ 145. Psal. Drotten er öllum Nædugur/ og hans Myskunseme er yfer öllum hans Verkum. Til þessarar sinnar Ómælelegrar myskunar lockast hñ þyrst aþ þui ad hñ sier vora Eymd og Hörmung/ Þar næst aþ þeim Kiærleika er hñ hefur til Mannkynsins/ so sem til sinar veglegostu Skiepnu/sem sköpud er epter hans eigen Mynd.

Vm þnaft Gudz Kiærleika vid Mannlegt Kyn/ber vor Herra sialfur ur Vitnisburd / hia Johañ. 3. Þar hñ seiger/ So elskade Gud Heimen ad hañ gaf vt sinn eingieten Son/til þess/ ad aller þeir sem a hñ trua fyrerfaresk ecke/ helldur ad þeir hafe eilifft Lif: Og vegna þessa ba eyd er Guds Myskunseme (huör ad

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

þram þlytur ap einum breñanda Kiærleika /þyrer verdskulldā/ Da ida og þynu Jesu Christi) og öll inn þrra Eymdum (huörra Eym da endaloк er Fyrerdæmingen) ep Menn med ſañre Idran ſnua ſier ecke til Gudz.

Enn alla adra/ þad er/ þa Vantruudu ſkal eilyp Guds Reide þortæra/ecke ad eins vegna Synd areñar ſem þr hapa drygt a mote Guds Lögum/ helldur og ſo (Ja langt vm helldur) vegna þeſſ ad þeir hapa þorſmad þeſſa Lækn ingena ſem Euangelium bydur þram einum og ſierhuörium/ almeñ elega/ inn Mangreinar alits.

Enn vm Guds Myſkunſeme huör ed meira orкar/ og kröptugre er (ſem ædur er ſagt) enn öll vor Veſölld/ þa er naudſynlegt/ ad rot þeſta/ þeſſar Greiner/ Pſalm. 33. Jörden er full af Myſkū ſeme Drottens. Pſalm. 130. hia

Drottne

Drottne er Myskunseme/og i
hia hönū er nog Endurlausn.
Psal: 103. Drotten er Líkn-
arfullur ꝛ Myskūsamur/Þol
enmodur og harla godgiarn/
hañ er ei alla tíma byrstur/ꝛ
reidest ecke eilífflega/hñ breyt
er ecke vid oss epter vorum
Syndum/ꝛ endurgiellder oss
ecke epter vorū Misgiörninga-
um. Þviad so hatt sem þad
Heimeneñ er vpp yfer Jörda
uñe/þa lætur hñ sína Mysk
unseme vera yfer þiñ sem hñ
ottast. So fiærre sem þ Avst
rid er Vestrinu/so lætur hañ
vorar Misgiörder oss fiarlæg
ar verda. Líka sem þad Fad
eren er Börnūum Líknsamur
eins þa er Drottē Myskūsam
ur vid þa sem ham ottast.
Til þessa vil eg setia þa hugguar

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

sömustu Grein sem er hia Esaiam 49. Huör so hli odar. Huört kñ nockud Moderen ad forgleyma sijnu Barne/ so hun siae ecke aumur a Afkuæme sijns Ruidar? Og þo hun forgleyme þui/ þa vil eg þo ecke þier forgleyma/ seiger Drottenn.

Augustini Grein er og ein Aygiætlegasta vm þetta Epne. Cain seiger/ Mijn Synd er stærre/ enn hũ kuñe ad þyrergiepast mier. Þu lygur Cain (seiger Augustinus) Þui Guds Myskunseme er meire ↄ stærre enn allra Synda Eymd og Anstygd.

Fulgentius talar og agiætlega hier vm seigãde/ Gud er so myskunsamur ↄ godur/ sem hñ er oendanlegur/ ↄ oviñanlegur: Þar fyrer kann huörke su oviñanlega Guds Godgirnd ad yf

er bug

er bugaſt / nie ſu oendanlegꝛ Myſkunſeme nockurn tijmæ ad brota· Þuiad eins og hñ kañ med ſijnu Riettlæte ad fordæma þañ ſem ſnyſt a ſijn eigen Rad ꝛ ſyndgar / ſo kañ hñ med ſiñe Myſkũſeme Sal uholpen ad giora þñ ſiñ hon um hlyder ꝛ jdraſt Syndaña.

Baſilius Magnus / ſetur vorꝛ Guds Myſkunſemda / mote Syndareñar ſtærd / og margþiolda Gudz Myſkunſemda j mote Syndanna margþiolda. Ef þu kañt nu ad virda Guds Myſkũ fyrer þier og telia allar Synder / Sie / þa mattu oruæntа þier Mad arennar:

Til þeſſa margþiolda Gudlegrar Myſkunſemdar / ſkal ſa þlyia ſem hugar vm Andſtygd og Ohocka ſiñar Syndar / og ſeigia ſo / Myſkũa mier Gud epter miẽ

ellre m;ſkū þiñe/ ꝛ epter fiöl-
da þiña Ny ſkūſemda/ afma
þu illgiörd mīna. Þui ef þu
villt epter Illſkū ſia/ og vor
Afbrot ad mūnaſt a/ Herra
huer kañ þad liſda? Enn þo
margar Synder med oſſ ſie/
meire er Nad hia Drottne/
hañ dregr ei ſīna Hialp j hl-
ie/ So hū alldre oſſ brotne.

Hingad hlyder og þeſſe Au-
guſtini Grein er ſo hliodar/ Hver
ſem vill fridmælaſt vid Gud/
hañ ſkal ecke ottaſt ſīnar Ill
giörder/ helldur ganga diarf-
lega framī/ trua ad Gud ſie
nadugur ꝛ liknſamur/ og laa-
ta af ſīnu vondu Framferde
ꝛ giöra þuilikt ei optar/ hañ
ſkal og ecke ſeigia j hiarta ſīj
nu/ Su Synd kañ mier ecke
ad fyrergiefaſt:

J þridia

I þridia mata skulum vier/ vega samã Skulldena vid þullnad ar Botena. Vorar Synder nefn/ ast j Epterlykingu Skullder. Þui ad eins og Skulldernar j Veralld/ legum Lögum/ þreyngia einũ ann ad huórt til borgunareñar/ eda til Hegningareñar. So þreyngia Syn dernar andlega oss añad huórt til þulls Bitalings/ eda til eilyfrar Hegningar / og Straffs. Þuiad vorar Synder giöra oss so skuld/ uga fyrer Guds Domstole/ ad þar er eingen Von til/ ad vær ödlunst Vrad eda fyrergiefning/ nema þar gialldest fyrer oss þullar Skyllde.

Þesse þullnadar Booten / er vors Herra Jesu Christi þijna og Daude/ so sem þesser epterfylgiande Vitnis burder vtuijsa / Rom: 4. Hann er fyrer vorar Synder of urselldur/ ⁊ fyrer vors Riett/ lætes saker vppuaktur. Jo/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

hañes i. Sia Guds Lamb/
ſem burt tekur Veralldareñar
Synder/ Tim. 2. Þar er eiñ
Gud ok Medalgangare Guds
ok Manña/ſem er ſa Madureñ
Jeſus Chriſtus/huór ſialfan
ſig hefi vtgiefed fyrer alla til
Endurlauſnar. Rom. 3. All
er ſaman eru þeir ſynduger/ok
þeim er ſkortur a þeirre Dros
an ſem þeir attu a Gude ad
hafa/og verda ſo vt af hñs
Nad an Verdſkulldaar Riett
laater / fyrer þa Endurlauſn
ſem ordeñ er fyrer Jeſu Chriſt
um / huórn Gud ſkickade til
Forliſtuar Manns/fyrer Tru-
na/ j hans Blode/ 1. Johñ. 1
Jeſu Kriſti Guds ſonar Blod
þad hreinſar oſſ af ollu vor-
um Syndum/Johñ. 2. Hañ
er Forliſtañ fyrer vorar Synd
er/og

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

er/og ecke alleinasta fyrer vor-
ar / helldur og so fyrer allar
Veralldareñar Synder.

So hefur þu nu heyrt / huör
vor Skuld sie/og huör ad er vor
Borgun og Fullnadarboot. Nu
vilium vær samãvega þtta/ ad vær
kynnum þess auglioslegar ad sia/
huört ad Synden sie kröptugre til
Fyrerdæmingareñar / helldur enn
Christi Guds Sonar þullnadar
Boot til Sæluhialpareñar.

Huörsu kröptug ad Synden sie
þad audsyner allrar Veralldareñ-
ar dagleg reynsla. Þuiad Syndar
eñar Lögmæl hlyþer öngum/huör-
ke þeim Volldugu nie Vgfsu/Ryku
eda Fatæku/Manne eda Konu/Ung
um eda Gömlum/Löndu eda Lyd
um/ Helldur þiaer eirn og sierhue
rn med ymeslegum Motgange og
Eymdu/og straffar vm syder/ ecke
alleinasta med lykamlegum Dauda
helldur og jafnvel med eilyfre Fyr
erdæmingu

erdæmingu og eilijfre þijnu / alla þa sem ecke giallda þullar Bætur þyrer sig.

Soddan er nu vor Skulld/og þañen straffar Syndareñar Lögmæl alla þa sem ecke borga sijna Skulld. Enn þo samt sem ædur/ huórsu skadsamleg/huórsu ognarleg/ huórsu stor sem hun er/þa er hun þo endanleg og kañ vt slicte ast og ad ónguó ad giórast/þuiad/ Fiórkauped Guds Sonar/er langt vm kröptugra ad sijnu leite til/ad dyrleika sijnū og Giæsku/eñ Skulden ap sinne Vondsku. Þad er og langt vm kröptugra til ad þrelsa/ eñ Skullden er til ad þordæma. Þad er og langt vm kröptugra til Sæluhialpar / enn skullden er til Fortöpunar. Eg veit fyrer vijst (seiger hiñ Heilage Bernardus) ad Jesu Daude hann er langt vm Mattugre til þess

Goda

Goda/eñ vorar Synder eru till þess Vonda/ Þui so? Þuiad fullnadar Botē er oendanleg og omælileg/ eñ Skullden er endanleg og mælande.

Nu kañtu ad seigia/ Hvörnen kañ eins Manz Daude ad vera full nægia og Boot/ þyrer so margar Synder sēm j allre Veröllduñe eru? Er ecke hans Daude endanlegur? Er hañ ecke stundlegur? Er hañ ecke vmliden? Andsuar. Eg med kieñe/ Ad þad vär ecke nema eins Mans Daude/ Eg medkieñe og so þad/ad hañ var stundlegur/og er vmliden. Þuiad(sem Paulus seigr er)hañ deyr ecke þraniar meir. Þo samt er sa endanlege Dauden/ ein oendāleg fullnadar Boot/og eins oendanlegs Mattar og Kraptar/ Þui þad er ecke þess Mans Daude sem ad er einfalldur Madur/so sēm vid erum/ Heldr þess Mans Daude sem

de sem var Gud: Þuiad Gud og Madur Jesus Christus er daudur þo i þeirre Natturu/sem kunne ad deyia.

Af þessu kiemur þ/ad Dyrd leike og Kraptr Daudans Christi er oendanlegur/ og er nogleg þull nadar Boot fyrer allar Veralldar eñar Synder. Þuiad þad sonde vel Guds Riettlæte/ad so sem eiñ Madur syndgade/og þellde Synd og Sekt a Hendr ôllum synum ept erkomendū/so skylde og eiñ Mad ur borga og þullar Bætr giallda fyrer allar Veralldar eñar Synder epter Ritningarenar hliodan. Nu af þui ad su minsta Synd/mætte sier meir/eñ ad allar Skeipnr kynne hana ad yþerbuga/eda fyrer hana þullnægiu ad giôra/ þa hlaut sa sem Broted skylde bæta/ ad vera eirñ sañur Gud / og eirn sannur Madur/ Vppa þad hañ þraukkuæ nde so myked sem Gud/og ad hañ

skyld

skylldadest til þess/eins og sa / er þar til være skickadur j staden allra Veralldarenar: Þar fyrer / þo ad þesse Madur Jhesus Christus/hñ sie ecke nema einu sinne daudur/ þa er þo sa Daude Eilyplega kröptugur/til ad giöra alla þa sæl uholpna/sem med sañre Jdran jñ plyia til Guds. Hebr: 10. Med eirnre Offran hefur hann ad eilyfu fullkomna giört þa sm helgader verda. Jtem/ Vier erum helgader fyrer Fornfæring Lykamans Jesu Christi/ einu sinne skeidna. Jtem/ þesse fornfærde eina Forn fyrer Syndernar/su sem æfenlega duger/ + situr nu til hægre hand ar Guds. Jtem/ Christr birtest nu i endalok Veralldarenar/eitt sinn/fyrer sijna eigenlega Fornfæring/ til burt töku

Synd-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Syndareñar.

Af þessu tekur postulen vm syder soddan Huggun og Traust/ j þeim 10. Cap. Og seiger/ Fyrst vær hofum nu þad Traust til jngongu j hid Heilaga/ fyrer Bloded Jesu/ þa latum oss þar ad ganga med sañarlegu Hiarta/ og algiorfugleik Tru areñar/ yfer dreyfder j vorum Hiortum/ og vidskilder vonda Samuisku/ og þuegner j Lik-kama/ med hreinu Vatne/ og latum oss fastlega hallda vid urkieñingu Vonareñar/ t ór-uæntū eige/ þui hañ er Tryggur sin heñe hefr fyrerheitet.

Fyrst þa so er/ ad Forlyktun/ eñ og Fullnadar giörden þyrer vor ar Synder/ er langt vm stærre og kroptugre til ad lyþga/ helldur enn Sckten og Skullden er til ad deyda/

da/ þa skal eingen óruxnta ſier veg
na margþiólda og vaxtar ſinna
Synda/helldur med ſañre Idran/
og Syndaña þrahuarþe/ þlyia jnn
þyrer Madarſtolen Guds / fyrer
Truna a Jeſum Chriſtum. Þijnu
og Dauda Drottens/ (ſeiger
Bernhardus) Helld eg viſſt Tei
kn og Merke vm Syndanna
fyrergiefning. Þui Roddenn
hñs Blods/ er langt vm ſterk
are eñ Abels Blods Rauſt/og
hropar þar fyrer allra Syn
da fyrergiefning j Hiortũ þr
ra Vtuoldu / Þui hañ er gief
en j Daudan fyrer vorra Syn
da ſkulld: Eg er og oefadur
(ſeiger hañ) j þui/ad hñs Da
ude mune megna og krapta/
meir til hins goda/ eñ vorar
Synder til hins Vonda.

IIII.

Jþiorda

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Í þiorda mata skulum vier samãvega Adam og Christũ/huad og paulus giörer/ 1. Cor: 15. þar hã so seiger. Dauden kom fyrer eirn Mann/og fyrer eirn Mann kom Vppriſa Framlid lña/ Og lijka sem þeir dou aller fyrer Adam/so verda þeir aller lijfgader/fyrer Chriſtum.

Hier set: Paulus huörn j mote ödrum Adam og Chriſtum/ so ſiã tuo gagnſtadlega Hlute/huerier og eirnen gagnſtædar Verkaner aþ ſier leida. Þuiad lijka so sem Dauden kom yþer alla Menn/ þyrer þann Synduga Adam/so kom og Lyþ/ ed/þyrer þañ Riettlata Chriſtum yþer alla þa er a hã trua/ Rom: 5. Cap. Seiger eñ aptur Paulus/ Lijka so sem fyrer eins Manns (þad er Adams) Ohlydne / eru marger ſynduger ordner/

So

So verda † fyrer eins Manns Chad er Christi hlydne marg er Riettlater. Item/Ef mar ger eru dauder fyrer Saker eins Manns Syndar/þa gnæf er þo myklu meir Guds Nad og Gæfa yfer fleirum/ fyrer eins Manns Nad Jesu Christi.

Nu veit þad huör og eirnn riett Kristen Madur/ad Christur Gud og Madur er langtum tröl ptugre til ad lyfga / enn Adam er til ad deyda. Þar fyrer/ huer sem öruænter sier Guds Nadar/þo hñ sie hiñ meste Glæpa madur/sa hñ same suiuirder Christum/setur sig vpp j mote hönum/og giörer miña wr hönum eñ wr Adam / eins og Christur være ecke Mattugre til ad giöra Meñ Sælu holpna/ enn Adam var til ad fordæma þa.

V.

J þimta marta skulum vær

sam

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

samãvega Ovinskapen og Forlyk
unena / Vm huad Paulus so skrip
ar til Rom: 5. Cap: Ef vier
erũ Gude forlykter/fyrer hñs
Sonar Dauda/þa vier vorũ
eñ Oviner/ Myklum mun me
ir verdũ vier nu frelsader fyr
er hans Lyf/ sem forlykter
erum. I þessum Ordum / setur
paulus huórt a mote ódru/ þyrst
Ovinskapen og Forlykanena/sydã
Apl og Mætt Daudans Chr̃isti/
og Krapt hans Lyps. Þuiad Da
uden Christi hann velldur hui/ ad
vier komumst i sætt vid Gud/ enn
Lyped Christi verkar þad/ad vier
verdum Sæluholpner

Þetta Mæltæke hins h: pals
kallar Augustinus Hervopn /
Med huórju Ovinurẽ sigrast/og
eirn oraskanlegañ Hialm/þyrer hu
órum sa hórpar til Baka aptr/sm̃
med margpalldlegum Freystingum

og

og Motgange kappkostar ad koma oss til ad hapa epa a vorre Sælu hialp

VI.

I slötta mata skulum vær jafna saman Siukdomenum vorum/ vid Lækningena/ Eda þm Siuka vid Grædaran. Vor Himneskr Herra hñ-nefner sig sialfan eirn Grædara/ og kallar alla Siuka til syn/ og bydur þeim þram sijna Hialp/ Matth: 11. Komed til mijn (seiger hañ) aller þier sem erfuided ⁊. Þunga erud hladner/ eg vil endurnæra ydur. Þetta skilde Dauid vel/ þegar hañ saung so/ j sijnū 103. Psal. Seigande/ Lof seig þu Aūd mijn Drottne/ og allt hued med mier er/ hans Heilögu Nafne/ Lof seig þu Drottne Sæla mijn/ og forgleym ecke

C. öllu

öllu þui Godu sem hañ hefr giört þier. Huór ed fyrergiefr ur þier allar þijnar Synder/ og græder allar þijnar Meinsemder. Huór ad frelsar þitt Lyfvt af Fordiörfuneñe/ og kryner þig med Mylde og Myskunseme.

Fyrst þad/ ad Christur vor Græðare er Guds Vijsdomur/ þa kañ hañ ad lækna allra handa Sottarþerle/ so sm̃ og Fulgentius hañ endanlega alyktar og seiger/ Sie hañ eiñ forsoktur Græðare/ so kañ hañ ad græda allar þijnar Meinsemder/ Sie vor Gud Myskunsamur/ so kañ hañ ad fyrergiefa Syndernar/ þuiad su Godgirnd er ecke algiörd/ sem ecke yferuiñ ur alla Vonsku/ þad er ecke algiördur Læknis domur/ sem

ecke

ecke kann öll Mein ad græda:
Ap þui Ritningen seiger/ j Spekenn
ar Bok/ 7. Cap: Ranglæted yf
er vinnur alldrei Spekena/
Huad þurfum vær þa ad huxa/ ad
þad eda þad kunne oss ecke ad þyrer
giepast/ þyrst Drotten er Lyknsam
ur öllu voru Ranglæte? Eda til
huörs ætlum vær/ ad su eda su
Misgiörd mune ecke kuna ad grxd
ast/ þyrst Drotten græder öll vor
Mein? Þar þyrer skal eingen sier
öruænta Grædarans og liggia sa-
mt i synū Veykleika/ Eingen skal
hallda Guds Myskunseme so aud
uirdelega/ ad hann þurfe þess vegna
ad örmegnast vnder synum Syndū.

Postulen seiger Rom. 5. Cap:
Christur do fyrer oss þa þeg
ar vær vorum synduger. Og
Græderinn seiger sialfr Matt.
9. Eg er eige komen ad kalla
Riettlæta/ helldur Synduga

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

til Jdranar/Jtem j þeim 18.
Cap. Mannsins Sonr er kom-
en ad frelsa huad fortapad
var. Par þyrer kañ huör og ein
Synd ad lækna huörsu stor sem
hun er/þegar Christur leggur sinn
Græderingur þar vid: Og skal
þui hiñ Siuke leita hans og bidia
hañ/so sem Esaias Radleggur/i
55. Cap: Seigande/ Leited Dr-
ottens a medan hñ er nalægr-
ur. Sa hiñ Ogudlege/ læte
af sijnum vonda Veige/t Jll
uirken af siñe huxan/ og snue
sier til Drottens/þa mun hañ
myskuna hönum/og til Guds
vors/þuiad j hia hönum er
mykel Fyrergiefning/ So yf-
ergiefe nu sa Ogudlege sinn
Veg/med huörium hañ synd
gar/sa Ranglæte aflegge syn
ar huxaner med huörium hañ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

ornæntер sier Syndaña fyrer-
giefnigar/ſ ſnue sier til Drott
ens/epter Prophetans Ord-
um/þuiad hia Drottne er nog
Myſkunſeme.

Aſ þeſſañ miargfiöldan Guds
Myſkūſemda/ vantar eckert/j huo
rium ad er almattug Myſkūſeme
og Myſkunſamlegt Almætte. Og
þar þyrer ſkyllde ſa Synduge ept
er þylgia Dæme hins Heilaga Da
uids/þar hañ ſo bidur pſal: 6.
Myſkuna þu mier Drotteñ/
þuiad eg em veykur/ Lækna
þu mig Drotten/ þuiad mijn
Bein eru ſkielfd. So ſem hann
villde ſeigia/ Eg er veykur og ſiuk
ur/eñ þu ert Læknareñ/ Þar þyr
er lækna mig eg ſem nu epter þiñe
ſkipan fly til þijn. Og enn j öd-
rum ſtad ſeiger hañ/pſalm: 51.
Myſkuna þu mier Gud/ept
er mikelle Myſkun þiñe/ og

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

epter fiölda Myskunsemda
þiña afma þu mitt Rãglæte.
Þad er/ Drotten Gud / Eg bid
vm þijna mykla Myskunseme/ þui
eg fiñ og þornem mijna Eynd/
Eg bid vm þiñ kröptuga Lækn
is dom/mote mijnum storum Kañ
um/ Eg bid vm margfiölda þiña
Myskunsemda / mote margfiölda
miña Synda/ Þu læknar sundur
knosada j Hiartanu/og bindur vm
þeirra Sær/ psal: 147. Þu ert
öllum nædugur/ ✝ þijn Mysk
unseme er yfer öllum þijnum
Handaverkum. Psalm. 145.
Hier til vil eg setia Augustini
Grein/aþ þeim 102. psalm. So
hliodande/ Eingen Sær eru
þau ad sa Almattuge eilijfe
Læknare kuñe ecke ad græda/
Alleinasta gief þu þig hönum
j Valld/ og forsma þu ecke
hans Læknes hendr/ Hañ veit
sialfur:

ſialfur huad huǒriu hœfer/ ✝ þui ſkalltu ecke ad eins gled iaſt vid/nœr hñ grœder þig/ helldur ✝ jafn vel nœr hann ſœrer þig.

Þeſſa ſex Glute ſem ſo eru nu ſaman borner huǒr vid annann/ þa ſkulum vœr ætyd hugþeſta / ſo opt ſem vœr bidium/ Fyrergief þu oſſ vorar Skullder. Verum aþ Giarta j þui oeþader/ad Guds Myſkunſeme/er Mattugre og trǒ ptugre eñ vor Eymd og Veſzlld / Truum og þar med viſſulegaña/ad Guds Mœd er ſtœrre eñ allar Ver, alldareñar Synder. ſtöndum þaſt a þui/ad þœr gollonu Bœturnar þyrer vorar Skullder eru langtum meire og ſtœrre og tröptugre enn Skullden var nöckurn tyma. Ver, um oeþader j þui / ad Chriſtur ſa annar Adam hañ er tröptugre til ad lyþga riettlœta og ad Gelga/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

eñ sa þyrfte Adam var til ad deyda og þordæma.

Vm þrañ allt/þa skulum vær vera visser þar vppa ad vor Sætt og Forlykan vid Gud yppergnæpe/ þa Gvinattu/sñ adur var/og ad Lækningen sie mattugre og Aþl meire eñ Manñynsins Veykleike. Og skulum vær so læra / huórsu sætur ad Drotten er / og huersu sæll ad sa er sem vonar til hans.

Vm þa adra Sókena til Vruæntingareñar.

Su óñur Sók og Æþne til Aur uæntingareñar (sñ þyrr var sagt) er þta/ Ad vita ecke Guds Vilia/ huórn su Heilaga Skript kann all eina augliosan ad gióra þyrer oss. Þar þyrer skulum vær leita Ræda vm hañ til Ritningareñar Vitnisburda/hnórter hæglega kuña þessa Æþæsene ad græda. Og þui vil eg setia

eg setia þrâm nockrar aglætar Greinar wr skripteñe / vm Guds Villa til vor Mañasla.

Þar stendur liost 1. Tim. 2. Gud vill ad aller Meñ hialpest/og komest til Vidurkieñingar Sañleiksins / Þui þar er eirn Gud og Medalgangare millum Guds og Maña/sem er sa Madur Jesus Christus/ huór sialfan sig hefur vtgiefed fyrer alla / til Endurlausnar.

Hier giórer sier postulen þrjar Rader. I þyrstu og epstu setur hañ Gud. I midiuñe setur hañ Endurlausnarañ/Christñ med Offre syns Blessada Lykama. I nedstu setr hñ ecke eirn part Manna/heldr allt Mañkyned eda alla Meñ a Jórduñe. Þar þyrer/ hu ór sem jatar sig ad vera Mañeskiu/ hañ skal og vita ad hañ er i þra

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

kölu/þyrer huórium þesse Trupaste Medalgangare, bidur/ og þyrer hue ria hañ gielldur vt sitt Fiórkaup:

Enn huórnen ad huór og eiñ skule þæra sier þetta Fiórkauped Guds Sonar j Nyt / þad kienner postulen þar hñ seiger/ Gud vill ad aller Menñ komest til vidurkienningar Sannleiksins. Nu er su Sañleikans Vidurkiennjng/ein Vitund og Traust a Guds Myskunseme / þyrer þad Endurlausnareñar Verdkaup/sem Christ ur Medalgangaren a mille Guds og Mana/gallt þyrer alla Menñ/a Krossens Galga. Og vegna þessa skal huór og eirn sem kiemst, til Sañleikstns vidurkieñingar/og nj cinc stódugre Von ag þullu Trausie/helldur sig alleina vid Medalgangaran Jesum Christum/hann mun apleysast ap óllum synū Synd um/og prydast med Christi Riettlæte/og þa vppa Himerikes Arpe

von

von þñ rlettà þantà og Trygdar
gisling/sem er Heilagur Ande.

So þarf nu eingen ad oruæn-
ta sier Guds Nadar/ epter þui þ
er vijst og satt ad Gud hañ vill ad
aller þeir skule verda Sæluholp-
ner / þeir sem med Truñe verda
hans Limer.

Þessum S: Pals Ordū sam-
hlioda og margar adrar Ritning-
areñar Greiner/af huórium eg vil
þram̃ setia nockrar/oss til truarsty
rkingar/ Ezech: 33. So sañar
lega sem eg life(seiger Drott
en Drotten)þa hef eg ongua
þockna a Dauda hins Oguð
lega/ Helldr þ/ ad sa hiñ O-
gudlege snue sier fra siñe illre
breytne/ t life. Johñ. 6. Þad
er mijns Fodurs Vilie þss miz
sende/ad huór sa sem Sonen
sier og truer a hañ/ sa hafe
eilijft Lijf. Pet. 3. Drotten
hefur

hefur Þolenmæde vid oss / og vill ei Þad nockur fortapest / heldur Þad ad huór sinne sier til Yferbotar:

Þeñan sin Vilia / med huórium Gud hañ Þullkomlega vill / ad aller skule verda Sæluholpner / styrker hañ og stadfester / Matth: 17. Þar hañ bydur og skipar / ad aller skule heyra og hlyda Synenum. Item Christi skipun stendur og / Marc: 16. Þar hñ vtsender sijna Læresueina / seigande / Ganged vt vm allan Heimen ✝ prediked Euangelium öllum Skiepnum / huór hañ truer og verdur skijrdur sa skal holpen verda / eñ huór sem ecke truer hñ skal fordæmast.

Þessa og ádra Þuílyka Ritninga reñar Vitnis burde vm Guds Vilia / med huórium hañ syner ad hñ vill ad aller skule verda Sælu

holpner

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

hólpner) skulu vær ecke í nockurn mæta med nockru Vielþræde eda þanytu Skraþe læta þra oss burt taka/ þui ste þad satt (sem þad og sannarlega er satt) Ad Gud vilie ad aller Menn verde saluholpner. Þa er þetta osatt ad Gud vilie ecke ad aller verde Saluholpner/ Af þui/ Gud hann er ecke Tvimæll. Þar þyrer/ med þui Fyrerheit hans Nadar (huórt Sonuren hefur openberad) er Almenelegt og óllum til reidu/ sem nu er sagt/ þa skal eingen Madur huxa/ ad Faderenn haþe nockurn annann heimuglegann Vilia hia sialfum sier gagnstxdann þeim er hann hefur ad ur openberad oss med Raust sijns Sonar Jesu Christi/ sem er eirnn sannur Sendebode og obrigdullt Vitne vm sijns Fódurs Vilia.

So skulum vær nu hier af taka oss huggun i mote allre Auruxnt ingu og Þrasseme/ vid huória hugg

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

um vær skulum stydia og hallda oss so sem vid annad Lyfiatkiere / j Freystniñar sterkum Storme og ol gu Sio. Og ef vær giörum þad / þa munum vær alldrei vnder a fiöllum liggia og kollkastast / eige helldur hrekiast fyrer nöckrum Storme þo ad a mote oss blase. O ho/huörsu sæler mættum vær vera/ef vær kynum ad þesta þenañ Lærdomen vm Guds Vilia / j vorum jnstum Hugskotsins og Hiartans Rotum/og med sönu trunad ar Trauste giefa oss Gude j valld.

Vm þa þridiu Sökea til Vruæntingareñar.

Su þridia Sök og Epne til Auruæntingareñar er þesse/ Marger hura vm þad/huörsu þaer þr verda sem Vtualdær eru. Þui þeg ar þeir heyra þsse Orden. Math: 20. og 22. Marger eru kallad er enn

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

er/eñ faer Vtuallder/ þa þer strax vm þa og taka til ad eþast j þui/ huórt þeir munu vera j tólu Vtualldra eda eige. Af þessum a⁹ steytingar Steine haþa marger steytt sig/so ad þeir haþa med óllu þalled j Aurvæntíng vm Guds Rad/ og hvad so/ ad Gud hañ mune haþa vppskriþada tólu síña Vtualldra adur eñ Veróllden var skópud/ og þeir sem þar eru jnne skriþader þeir verde Sæluhopner hiner ecke.

Eñ þesser eru j storre og skad samlegre villu/ þviat þsse Orden Nlarger eru kallader eñ faer Vtualder. Þau eru ónguaneig⁹ en a mote Guds Rade/sem þyrer óllum stendur open/eige helldur a mote S. Pals Ordñ/ 1. Tim. 2 Gud vill ad aller Menñ verde Sæluholpner: eda ódrum þui lyktum Vitnisburdum/sem almeñ⁹

elega

elega vitna vm Guds Mad/ Helld
ur a þessara Christi Orda Mein-
ing ad skiliast/ap þm tilhnigande
Greinū sm þar hia staāa. Math.
20. Cap. Samlykest Himnaryke
(þad er su kristelega Kirkia) vid
einn Hwsherdur/huor ed leigde Verk
amenn j sinn Vyngard/og hann leig
er alla þa sem hann finur þiulausa.
Jtem. Matth. 22. Cap. Sam-
lykest Himnaryke(þ er su Heilaga
Kirkia)vid eirn Kong/sem hielt
Brullup Syne synum. J þessum
bædum Epterlykingū prysast Guds
Mad og Myskun/sem verdr þram-
boden ollum/og Guds Godgirne/
vid eirn og sier huorn. Og ber
Guds Sonur sig þar vpp vnder
eins/vm þad myrka opacklæte sem
so storlega ryker hia mestum þiol
da ap Manneynenu. Marger eru
kallader. Petta er ein Predikun
vm Guds Mad / sem þyrer ollum
stendur open. Jaer eru vtvald-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

er. Petta er Guds Sonar Klögu/ vm Mannsins ópacklæte/og ad god er Riettlæter sañer Guds Pienary ar sien miög þaer.

Þesse Klögun Christi er sam hliода mz þre sm stendr/Math.23. Huórsu opt villda eg saman safna þier/eins og Hæna saf nar Vngum sýnū vnder Vængе sier/ og þu villder ecke: Eþ þeir villdu ecke/þa þyrerþoruſt þeir og ecke aþ nöckre sierlegre þyr erætlan Guds / helldur aþ sýnum vondum þuerbrotnum Vilia og Ohlydne.

Þar eru þeir nöckrer sm mei na/ad þesse Lærdomur vm Gudz Mad/sie þuert a mote þeirre Rieſ ingu vm Guds Fyrerhyggiu / og seigia/ ad þeir sem so predika / ad Guds Mad þram biodeſt öllum / þeir nidur briotc þær Rieñingar sem eru vm Guds Fyrerhyggiu. Enn þeir villaſt/ Vær kieñum þssa

bada

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

vada Lærdoma/ Þui ad vær þrẽ-
dikum/ad Guds Nad sie öllum til
reidu/ og vær mzkienum lykia eirn
en ad þeir Vtuöldu hafe vered þyr
er hugader þyrr eñ Veralldareñar
Grunduöllur var lagdur / so sem
Pall kiennir Eph. 1. Huad seige
eg/ad vær medkiennũ? Þetta/vær
höllduũ þad vyst og þast/ad Guds
Fyrerhyggia og Forsio hun sie eiñ
þastur Grnuduöllur vorrar Sælu
hialpar / til huörrar vær höfum
vort Hæle og Athuarf / einkum j
Daudans Neyd eins og til Praut
ar skiols j sterkum Storme.

Enn þo höllum vær oss ecke
ad eins vid þesse ber Orden (Fyr
erhyggia eda Vtvalning) so sm Je
nonis Epterþylgiarar giördu/ Hel
dur kienum vær med S. Pæle/
med hiörtu mote Guds Forsio og
Fyrerhyggia verdr/ þui hañ vtskyr
er oss þañ mata med klarum og
skilmerkelegum Ordum/ Eph: 1.

Hañ

Hñ hefur vtualid oss (seiger hañ) j Christo / adur eñ Veröllden var grũduöllud / Jtiñ. Hañ hefur fyrerhugad oss j Sonar leyfdena / til sialfs sins fyrer Jesum Christum / epter þocknan sijns Vilia. Jtem / Hañ hefur oss þacknæma-giört j sijnum elskulega Syne / j huörium vær höfum Endurlausnena fyrer hans Blod.

Hier vtmalar S. Pall augliost lega Guds Fyrerhyggiu / og seiger ad Gud hafe fyrerhugad oss til Saluhialpar fyrer Christum / og j Christo. Fyrer Christum / so sem fyrer eirn Medalgangara og Endurlausnareñar fullkomlegt Verdkaup / J Christo / so sem j / og med þui Höfde huörs Limer vær verdum fyrer Truna. Þui nær vier med Truñe jñplöntumst Christo / þa verdum vær hans Limer / og eriñ

þess

þess vegna fyrerhugader og Vtnaf
der/þuiad vær crū Christi Limer.

Af þessu alykta eg og set/ ecke
þuílyka sem þeir vielþrodu Naud
briotar/Stoici settu(þad eru þr
sem kiendu Forlögen naudbeygia
allt og rada öllum/Glutum)helld
ur set eg þrañ eina Kristelega Vt
skyring vm Guds Fyrerhyggiu/sñ
er þesse/ Guds Fyrerhyggia hun
er ein Skickan med huörre Gud
hañ hefur adur eñ Verölden var
grunduöllud/epter Þocknan og Ra
de sijns Vilia/ fyrer Christum og
j Christo/ anafnad og einkad til
eilyfs Lyfs/ alla þa sem trua a
Endurlausnaran Jesum Christū/
ad þeir skylldu vera Heilager og
flecklauser fyrer sier/og skylldu vyd
þrægia Lofstyr og Vegsemd hañs
Nadar j allre Eilyfd.

Hier af kañ huör og eirn hæg
lega ad sia/ad sa Lærdomur vm
Guds Fyrerhyggiu er ecke a mote

Guds

Guds Vilia/ſm̃ vill ad aller verde Sæluholpner og komeſt til Sann leikans Vidurkiēningar/ Ecke hell dur apmæct hañ Madena ſem ôllū þram̃ bydſt/og huǒria Evangeliū vthropar/helldr ſtyrker hū hana: Þar þyrer auglyſaſt þeir Vitniſ burder og þær Greiner ſem eg þyr repram̃ ſette vm Guds Vilia(ſm̃ þeigen vill ad aller verde Sælu holpner) med þeſſum Lærdome:a um vm Gudz Fyrerhyggiu/og ſam hlioda j ôllu vid hañ/ſo ſem eg og añarſtadar med fleirum Ordum hepe þar vm talad og kient.

Eñ mote þeim ſerlegū Maud ſynia þorlôgum þrra Stoicorum (huǒrium marger þylgia þram̃) ſetia marger Gudhrædder og Lær der Guds Orda þienarar Eſſa þer þallda Vôrn og Bryniu.

1 Guds almeñeliga ſkipā.
2 Guds Almeñelegt Fyr-
erbeit.

3. Þad

3 Þad almeñelega Endur
lausnareñar Verdkaup.
4 Þad almeñelega jñsig-
le/sem er Skÿrnen.

Þuiad lÿka sem Gud hañ skip
ade og baud ad predika Euange
lium þyrer öllū Þiodum/og anaþn
ar öllum þeim sem trua Euange-
lio Sæluhialpena/þyrer Offr sÿns
Sonar/ sem skied er þyrer allann
Heimeñ / So byþalar hann ad jn
sigla handa öllum þeñan Velgiörn
ing/þyrer Skÿrnena:

Þesser Hluter jnneþelast j þss
um Ordum Drottens/ Marc. 16.
Ganged vt vm allañ Heim-
eñ / prediked Enangelium fyr
er öllū Skiepnum/ Huór hañ
truer og verdur skÿrdur hañ
skal holpeñ verda/ Eñ huór
sem ecke trÿer/ hñ skal fyrer-
dæmast.

Vm

Vm þa fiordu Sök-
ena til Vruæntingareñar.

Su fiorda Sök og Æþne til Auruæntingareñar/er þesse/ Nær eirn edur annar meinar sig ad haþa drygt þa Synd / sem kallast ad vera mote Heilögū Anda / huer ad þess hættar er (sem vor Lausnare Christur seiger) ad hū kañ ecke ad þyrergiefaſt/ Hun kallast Gudlastanar Synd/og ein Synd/ til Daudans:

Þar haþa marger vered þeir/ og eru eñ nu/huörier/med þui þeir skilia ecke riettelega huör ad sie Art og Edle þessarar Syndareñ ar / þa hugsa þeir sig haþa drygt hana. Af huörre hugsan þad ver dur lokſins/ ad þeir/hörmulega ör uxnta sier Guds Nadar / so sem gieck einum Vallendskum Franſis-co Spira(a vorum Dögum)huör

ed kall

ed kalladur var ap einum Cardi
nal til Fenediu Borgar/og apneit
ade j þui vegna hræslu Euange/
lio/huórt hañ hapde þo adur jaC
ad og med tient. Þesse aume Ma
dur skilde ecke þullkomlega huad
Synden a mote heilógum Anda
var/ so sem S: Peturs Epter dæ
me augliosiega biuysar / sem og
eirnenn ap neitade Christo ap
hrædslu.

Enn vppa þad/ad eingen stey
te sig hier a/þa skal Madur med
Athygle leita þuilykrar vtskyring
ar ap Guds Orde/vm þa Synd a
mote heilógum Anda/sm̃ þsse er.
Synden a mote heilógum Anda/
er eiñ þuerbroten vilie mote Chr
isto(huórn Madr hepur adr riett
elega medtient)og eitt þrapall þra
Euangelio (huórt/ adur var jn
siglad j Mansins hiarta/med hei
lags Anda vpplysingu)og Opso
tin Christelegar Kirkiu med eirn

re ende

re Endelegre Forakttan Christi Fornþæringar/ og hans Offurs huört þo alleinaſta aþ þuær Syndena.

Þesse vtskyring er ſaman skrifþ ud aþ mörgū Ritningarcñar Greinum/ſo ſem eg añar ſtadar hefe a vyſad.

Enn þesse Synd seigeſt opyrer giefanleg/ecke aþ þui ad hū sie krō ptugre eda ſtærre enn Guds Nad/ þuiad þesse S. pals Regla er mz öllu obrigdul: Naden yfergnæfer Syndena. Hellduer aþ þui ad þar er eckert añad Offur til þyrer Syndena/ vtan Christi Offur alleina/ Og þui verdur ſa oefad æfenlega ad tortynaſt/ſm̃ þad Offur þoraktar/allt til ſiña æfeloka.

Vegna þeſſa ſkal eingen huxa ad hañ ſyndge i moti Heilögū Anda/nema hañ ſa ſem vyſuitande aþ þralæte allt til Daudaſtundar ſiñar/afneitar Chriſto/þorſmacr og

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

þyrerlyst hñs Offur og Fiörkaup
i öllu/ an huörs eingen kañ Salu
holpen ad verda/þra þessare Synd
vardueite oss Herran Jesus Christ
us/ Amen.

Vm þa Fimtu Sök-
ena til Vruœntingareñar.

Su fimta Sök til Auruœnt-
ingareñar/er sa margþallde Raña
þungin og Morgangur sem a ein
um liggur med sijþelle/i þessu Lijþ
enu. Þuiad/eþ Madur viñur ecke
Þoot a sijnū Raunum/ þa steypa
þær hönum Tröppu aþ Tröppu
nidur / þangad til hann þellur i
Auruilnan.

Þuiad strax þa Truan er vt
sloken/þa þormyrkuast smam sam
an æ meir og meir Guds Madar
Fyrerheit i Hiartanu Mansins:
Þar næst / þa Samuiskan er so
lbrygd og Aþluāa orden/þa sprett
ur vpp

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

ur vpp ein olÿdanleg Sorg og Ku
öl j Mansins Hiarta/ Epter þad
kiemur Hiartans Vlbwd/og Reide
giegn Gude/aþ huörju þa skiedur/
ad Mañskiepnañ vm sÿder öruænt
er sier Nadareñar/og steyper so yþ
er Salu ag Lÿkama ellÿþre Pÿnu
j ystu Kualaña Myrkrum.

Huört Rad villtu þa finna
mote þeirre hrædelegu Eymd/ og
Vesölld þÿns Lÿfs/so hun nidur
sockue þier ecke j Vantruna? Pre
þalldrar Lækningar skal Madur
leita/mote þessare Astrydu/sm̃ erl

1 Guds Rad ꝛ Asetninge.
2 Heilagra Epterdæme.
3 Ad sam jafna þessum
forgeingelega og stutta Mot
gange/vid þa eilÿfu oforgei
ngelegu Dyrd. Jtem þessare
ualægu Motgangs Byrdesse/
vid þa eilÿfu Pÿnu.

I. Gudz

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Guds Wad og aſetning/ med huórium hañ hirter ſuma meir eñ ſuma/ j þeſſu Lyfe (þo huór ſe ódrum lyfur/ þa Madur gíæter ad þeirra Syndum) ſkal Madur ecke ranſaka nakuæmlega helldur prýſa hana og vegſama. Af þui/ hann hefur godan Riett til ad þram fylgia þuilyku ſynu Riettlætis Rade. Enn hier ſkulum vær at huga tuo Glute. Dom 2 Myſk unſeme

Domurenn er ſa mz huórium hñ ſtraffar eirn og fierhuórn riette lega/ vegna Syndareñar/ ſem bæde er med Natturuñe og Perſonuñe/ huórt Straff hañ aleggur af Fód urlegu Giarta þar fyrer/ ad hann ſo til bue ſier ſialfū veg til ſinar Myſkunar.

Enn Myſkunſemena lætr hañ þui i tie/ ad hñ repſte late af ſiñe Vendſku / og verde Saluholpen. Þuiad þad er Guds Nattura ad

hañ

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

hañ deyder/ſo ad hañ lifĝe aptur/ og leider til Helufftes þad er/ j Sorg og Motgāg/ ſo ad hñ kuñe ad vpphefia aſſ til Himnaña.

Þar fyrer ſkal þetta tuent/ Domuren og Myſkunſemen/ Vppuekia ſaña Jatning/ Akall/ Þackargiörd/og Von/ j þeim ſem Motgangen lyder/ 1. Jatningena/ So ad hañ ſeige med Dauid j þeim 51. pſalm. Mote þier einum hef eg broted og illa breytt fyrer þier Item. Pſalm: 119. Herra þu ert Kiettlatur og þijner Domar eru Kiettinde. 2. Akalled/ So hañ ſeige med Tollheimtaranum/ Luc. 18. Gud vertu mier Syndugum Liknſam: Pſal. 25. Fyrer þijns Nafns ſaker Drotten vertu Liknſāur Synd miñe/þuiad hun er mykel/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

og Psalm. 51. Epter mike leist Myskũsemda hiña Drot ten/afma þu mitt Ranglæte. 3. Þackargiordina/ Ad hann seige med Job. 1. Cap. Drotteñ gaf þ/Drotten j burt tok þ/ sie Nafn Drottens Blessad. 4. Vonena/ Ad hann med al uarlegu Hiarta meine og seige sm̃ Job 13. Cap. Sagde/ Þo ad Drotteñ deyde mig/ þa sk eg samt vona a hañ. Þad er/Þo hañ vilde kasta mier j burt/ j þa mestu og skærstu Vesöllð / þa skal eg ecke liña þui ad vona a hañ/ þui ad þesse mijn Von hun mun ecke æpenlega till Skamar verda.

II.

Epterdæme Hellagra Hõpum ver mörg/ þeirra sem ecke hæpa þalled þra Truñe vegna syns langt uarande Motgangs og Eymda/ helldur þess meir hallded sig vid

eina

eina goda Von sem Motgangurenn var stærre/med þui þeir hafa vit ad ad Domurenn hann a ad taka til a Hwse Drottens. Þo vil eg alleina Epterdæme Lazari (huørtt allre Kristneñe er alkunnugt) þrann setia/hellst þess vegna/þuiad Christur sette oss þad stalþur þyrer/ til Epterdæmes/ Luc. 19. So vier þöllum ecke þra Gude þyrer nockra Eymd eda nöckurn Motgang/ sem a oss stryder/ j þessu Lyfe.

Þesse Lazarus var blaþatæk ur/þullur ap Raunum/þyrerliten alla sijna Lyfs tyd i þessum Heime. Huad giörde Lazarus til þssa? Hann öruxnte sier ecke/ hann huxar ecke ad hann mune þa þess vegna vtskuþader þra Gude/ þo ad hann være þyrerliten ap Mönnunum. Hann huxar ecke/ad hann mune vera Anstyggelegur þyrer Gude/ vegna sijna þwlu Rauna. Hann hux

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

ade ecke ad hañ minde þyrer þad
vekast vt þra Gude/þo ad hñ være
Fatæktur og eirn aumur þurfa
madur. Huad giörde hñ þa? þar
giefst Rauna seirna/ þuiad þeg
ar hañ deydde þa baru Englar
ner hañ j Abrahams Skaut. þar
þyrer huörfu Fatæktur/Raunaþull
ur/Kladugur/Fwll og þyrerliten
sem hañ var/medan hañ lifde hier
þa gieck hañ samt j Fotspor syns
Födurs Abrahams/ Trude a Gud
eins og Abraham/ Var Gude hly
dugur eins og Abraham/ hafde
Vonena/eins og Abraham/ ellega
r hefde hañ j önguan mata tekest
jnn i Paradijs med Abraham.

Enn þu seiger (kañ skie) Petta
er eitt sierlegt Epterdæme/þar af
kañ oss ecke ad giörast ein almenne
leg Regla. Andsuar/ Jæ sannar
lega ma hñ giörast þar af /Gud hñ
er riettlætur/og er alltijd eins til
Sines vid þa / sem alltijd hegda
sijnu

sýnu Lýþerne eins· Hía Christó er eckert Mañgreinar Alit/so mik ed sem hans Dom og Myskun v/ hrærer. Med sýnum Dome dæmer hann alla Hardhnackada og Pra/ lata/sem liggia j sýnum Syndum allt þraũ j Daudan: Med sinne Myskunseme tekur hũ til Nadar alla þa sem snua sier til Guds þyr er Truna a Jesum Christum.

Þar þyrer er þetta sañur og/ brigdull Vrskurdur / þo Madur alykte j þessum Epnum nockud ap einum Hlut vm alla/vegna stödug lyndes Guds / og stadfestu/ bæde j Ognanine og j Fyrerheitenu: Þui ad lykta sem Paulus/ Rom: 4. A/ lyktar og vrskurdar/vt ap einu A/ brahams Epterdæme/ad aller þeir sem trua/verde ann Verkana For/ þienanar Sæluholpner þyrer Tru/ na/ So alyktum vier riettelega/ ap þessu einu Epterdæme Laza j/ ad aller þeir sem hier j Verölldune

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

lyda Kross og Morgang (so fram
mt sem þeir hallda sig vid Abra
hams Tru) takest epter Daudan i
Abrahams Skaut / þad er / i eilyfa
Himneska Sælu Huyld og Roo /
sem er tilreidd öllum þeim sem a
kalla Nafn Drottens / so sem Jo
el Spamadur seiger / i synum 2:
Cap: Og S. Pall til Rom: 10.
Huör sem akallar Nafn Drott
ens skal holpen verda.

Par fyrer / eñ þo vær lydum
Morgang i þessum Heime / þa skul
um vær samt oefader vera i þui /
ad Gud hañ sie eins til Sines vid
oss / og hañ var vid Lazarum / og
hallda oss med eirne stödugre Tru
vid þtta Fyrerheited / psalm. 50.
Akalla mig i Neydeñe / þa mun eg
frelsa þig / og þu skallt heid
ra mig.

III.

Ef vær berum saman þessa
Lifs Eymd / vid Farsæld og So
ma þe ss

ma þess eilyþa Lifsins/þa er þesse Eymd og Motgangur tymanleg ur/en Farsælden oendanleg/Eymden er stundleg / enn sw Farsæld er eilyþ/tileinkud þeim sem stödug er eru j Trune/og j sönu akalle til Guds/skikiast vid þetta Lyþ.

Nu seiger þu/ Þad er þungt Beiskt og Eymdarsamt ad kuelias so alla syna Lyfs Tyd. Andsuar/ Þad er vel satt / enn þo skal su Beiskian verda ad Sætleika/ef þu leggur þ vid sem Gud hefur kient þier. Og en þo þuilykt sie/ j Rau og Sanleika beiskt/þa skal þad þo samt virdast þier sætt ad vera. Þuiad eins og Vatned j Marach er ap stalpu sier var beiskt og rammt/vard sætt og lysteleget / epter þad Moses ap skipan Drottens/ kastade Trie i þad/ Exo: 15. So verda og aller hluter þeim sæter sem trua / ef þeir liggia vid sinn Motgang þad rietta Tried Kross

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

ins og Þiónunnar Christi. Enn Þ skiedur so/ Þegar vær j vorum Harma raunum setium med einne lifande Tru alla vora Von a Christum/huor ad vorra vegna/ hiedr a Triænu/ vppa Þad/ad allt huad beiskt være Þyrfer oss/yrde sætt Þyr er trunadar Trausted a hann/og Þyr er Vonena til eilyfrar Farsælldar huor oseiganlega ypergnæfer alla Eymd og Vesölld Þessa Lyfs/ huorsu langgiæd sem hun er/edur vera kann.

Þui lyka sem Hafed er lange vm stærra en eirn Vats drope /so er su Farsællden og Dyrden/epter huorre ad vær vonum/oseiganlega og vr öllum mæta fram / myklu stærre og meire en alls Mannkyns sins Motgangur Anaud og Eymder: Þar fyrer/ Huor sem lydur Kross og Motgang j Þessum Heime/hann skal vnder eins huxa vm Þa omælanlega Dyrdena/sem Þ er til

er til reidd/er j sañre Trv og sönu Kalle skiliast vid þenan Heim.

Christur stalþr/hia Math. 10. Cap. Radleggur oss ad bera saman þa nalægu Eymd og þa tilkomande Dyrd og Soma seigande/Hrædest ecke þa sem Lykamañ aþlyþa og Sælena gicta ei Lyþlated/ Helldur hrædest þann þramar/ sem Sælu og Lyþe gietur tortyndt til Heluytes. (Ad tortyna) Merker hier ecke ad aþma eda til einkis ad giöra/helldur ad straffa med eilyþre pyny:

So vill nu Herran Christur/ ad nær vær lydum hier Sorg og Motgang/ þa skulum vær giöra oss tuær Epterlykingar. Hin þyrre er þesse/ Ad þaþna samañ þessa Lyþs Eymd/vid þa eilyþu pyny. Hin önur/ ad bera saman þessa Lyþs Motgang/ vid þa tilkomande Dyrdena j eilyþu Lyþe. Þar þyrer nær sem helldst þu lydur

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Motgang i þessū Heime/þa skulum vier þenkia vppa huǫrsu stutta Stund hū varer/sem er naumlega eitt Augablik/ad reikna i hia þre eilyfre Pyjnu/huǫrrar þr aller meiga vænta sier/sem ecke snua sier til Guds/adur eñ þeir deya;

Soddan huxun skal vppvekia þig til ad giǫra Jdran / j þyjnum Motgange/so þu kuñer ad þordast þa hrædelegu eilyfu Pyjnu. Og eñ aptur / Nær þier geingur nöck ud a mote/þa hugsa þu vm huǫrsu liett og audurdeleg su þyn Eymd er/ eþ hun verdur saman veigen vid Farsælld þess eilyfa Lyfsins/sem er þeim öllum tilreidd sem trua a Christum. Af þessu vpp ǫruast þu meir og meir til Jdranareñar og Polenmædeñar. Til Jdranar/ So þu kuñer niotande ad verda eilyfs odaudlegleika. Til Polenmædeñar/ So ad þu mz huz hreysti lyder vel þessa lyfs Astrydu

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

og þyrer lýster hana med öllu/þyr er Von þeirrar Fyrerheitnu Saluhialpar/sem skal vara eilýþlega.

Þetta sama radleggr S. Paul 2. Cor: 4. Þar hañ seiger/ Vor Þrygd sem stundleg og liett er vtuegar eina eilýfa ↄ yfer all an mæta mykla Dyrd/oss sīn ei alýtum hid synelega/ helld ur hid osynelega. Og til Rō. 8. Motlætting þessara týma er ecke verd til þeirrar Dyrdar sīn vid oss mun openberud verda:

Eins og lýka radleggur S. Petur/ 1. Pet. 5. Seigande/ Gud allrar Nadar sem oss hefur kallad til sīnar eilýfrar Dyrdar j Christo Jesu/ hann saame mun ydur/ iber sem lýtla Stund lýded/ fullgiöra/ til reida/ styrkia/ efla/ stadfesta.

Stutt

Stuttlega ad seiga/ Fyrst vær höfum tuöfallt Bod af Gude/annad vm Hlydnina/en annad vm Bæna akalled/so opt sem vær þuingust af nöckrum Krosse eda Motlæte/ þa latum oss vera hlyduga/vnder Krossenum/i sanre Polenmæde/og Bæna akalle/ so sem hann hefur sagt/ Akalla mig j Neydene/þa vil eg frelsa þig/ og þu skallt heidra mig.

Vm þa siöttu Söken til Druæntingareñar.

Su siötta Sök til Auruænt ingar / er langiædur og Daglegur Syndareñar Vane/ med huörium Madureñ giörer sig Diöfflenum Vndergiefeñ/og foraktar Gud og hans Ord. Þui þeir sem leinge liggia j synum saurugum Lyfnade þeir ryda af sier forbrendar Samuiskur (sem Pall seiger/ 2. Tim: 4:)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

4.) So þeir kiẽna ecke nu leingur til sýns Skada. Þar þyrer er ohæ-gt ad koma huilyktum a rietta leid aptur/huad og Salomon kiẽner/ Prouerb: 18. Seigande/ Mær hiñ Ogudlege þellur opdiupt j Synd ena/þa skeyter hañ ecke neinu/þad er/ hann verdur athugalaus/ þor aktar Guds Dom/og hurar ecke einu sinne vm þad ad giöra Jdran/ Vegna þess þa er eingen hlutur skadsamare/enn soddan Syndareñ. ar jnngroen Vane/aþ huörriũ marg er(þui ver) hrapa og haþa hrap ad j eilyþa Fordiörþum/ huad skul um vær þa hier til seigia? Epter þui ad Naden ypergnæþer Synd ena/og Gud vill ecke syndugs Ma ns Dauda/þa skal Madur ecke eñ vegn a þessa / öruænta sier Guds Nadar: Þui þad er vyst/ad Guds Godgirne bydur öllum til Jdran ar/þañ tyma þeir eru hier j þssu Veralldar Lyþenu/ Rom: 2. Þar

þyrer

þyrer þo ad sa langiæde Syndareñ
ar vane sie hiñ vcste Hlutur / med
huørium Madureñ smydar sier lan
ga og hrædelega Synda hlecke/ þo
ssendur Guds Nad og Myskumeñ
open þyrer þeim sem Idrast.

Eñ hier er Þörþ a einum þor
soktum Læknara / þuiad eins og
þad geingur til/ þa Madur skal
græda Lykamleg Sar/ so skiedur
og hier / nær Madur skal græda
Syndena med Mañenum.

Af Lykamans Aurkumslum
Frelsast sumer hæglega med Smur
ningum og Plastre/ Sumer þurþa
ad lata skiera sig/ og þeir sem ecke
lækna sig af Skurdinum / ad þeirra
Sarum bera Meñ Elld/ og breña
wr Sarenu Illskuna. Eins alyka
grædast sumar Synder med Heilsu
samlegre vnderuysan/ sumar græd
ast med Hotunum og Logmalsius
Predikā/ sumar grædast ecke nema
med Krosse og Motgange.

Þessar

Þessarar Tegundar er sa lan
gixdlege og gamle Syndarennar
Vane/ vm huǫrn vær tǫlum nu.
Reyþareñ a Krossenum er Christr
talade til og sagde/ J Dag skaltu
vera mz mier j Paradijs/hñ hefde
alldrei snued sier vid Gude sijnum
hefde ecke Kross og Motgangur
tient hǫnum þad/ Þuiad hañ var
nær kæfnadur j sijnum Syndum.

Þetta Reyþarans Epterdæme
er þui þrañ sett j Þijningar Histo
riuñe/ad vær skulum vita/ad þar
er eingen Synd so stor ei helldur
neinum so jnngroen/ad hun kuñe
ecke ad lækinast med Christi Blods
adreiþingu/ huad ed skiedur / nær
nǫckur hann vmsnyr sier til Guds
þyrer Truna a Jesum Christum.

Þesse Hialp og Lækning vid
Syndeñe/ Fyrermyndast j Lazaro
af Bethania/sa ed lag j Grǫfinne
fiora Daga/þui eins og þad herr
añ Christur þañ kuñe hialplega og
heil

heilbrigda ad giöra/ecke alleinasta Magkonu S. peturs ap sine Köl bu/ Jtem/ Blinda/ Hallta/ Lykþra og ad vppuekia Dotter Jairi sem Daud lag j sinne Sæng/ og Ekiun ar Son sm boren var vt ap Stad num/ til sijns Legstadar/ Helldr þa vppuakte hañ og eirnen Lazh arum þerdagadan/ Johñ: 11. So merckteſt ap þessum Fyrermyndum ad vor Andargrædare Jesus Chr istus/ kunne ad græda og lækna Andareñar bæde ny Sar og gömul þo þwen sie.

Þesse vor Grædare hialpade Manasse/ Magdalenu / Reypar hanum/ og ödrum fleyrum oteliand legum/ þo þeir hape vered so nær sem nidur sokner j sijnum Synd um. Þar þyrer skal eingen öruæn ta sier Guds Nadar/ þo hañ hape leinge vellt sier j Syndareñar Sa urindum.

Enn verde hañ brendur med

Kross

Kross og Motlætes Ellde/og hñz Samuiska vatnar vpp nockurn tyma/ sem so leinge hefur leiged ſ þui skadsama Anduaraleyse / þa þacke hañ Gude/ad hann villde so leggia syna lætnis Hond a hañ/og snue sier lokſins þra synum vonda Veige fyrer Truna a Christum J Eþ hñ giörer þad/ so verdur hañ Heilbrigdur/aþ synu Sottarþelle/ þo þad haþe leinge leiged a og vered miog hætt.

Fulgentius seiger/ætlyd hefur Gud Poknan a voru Synda þra huarþe/og hñ hefur ecke sett nock urn þañ Tyma til/ a huorium hñ kuñe ecke lyknsamur ad vera þeim sem Idrast/ medan hañ er j þessu Lyfe. Helldur ma þad aſtaſt/ ad hñ tilsette alla Tyma j þessu Lyfe enu japn tæklega til Syndanna Leidriettingar og apturhalldz. Og eñ aptur seiger hann/ Eingen Tymaleingd tekr þañ fyrer Hend

ur.

ur a Gude/hans Godgirne og Giæ
ſku / þyrer huórium aller ſluter
reiknaſt nalæger ad vera/ſo þr enu
vmlidnu ſem okomnu / eþ Syndi
arennar langiatt Atlot hepde ſig
rad Guds Langlundar gied og
Myſkunſeme/ſo hepde hñ ecke kom
ed j ſeinaſta Heims Alldre ad aþ
ma Veralldareñar Synder?

Enn hier ſkal huór og eirn
med þad allra þyrſta þeinkia med
ſialþum ſier/huórſu mart og myk
ed Vondt kome ſaman i einne
Synd.

1 Fyrſt er hun j ſialþre ſier Fwl
og vidurſtyggeleg/aþ huórre Mañ
legrar Natturu Hepd og Some
ſaurgaſt hepur/eins og aþ þeirre
andſtyggeleguſtu og þwluſtu oþeckt
og Saur.

2 J annan mata/ þocknaſt hun
vm þrañ alla Hlute ohreinum
Aundum/ þad er/Diofflenū/huer
ſer ſtærre Vnadſemd hafa ecke aþ

nockrū

nockrum hlut / so sem að þui að Madurenn sem skapadur er epter Guds Mynd/hann verdr sier lyktur vegna Syndareñar . Þui þeirra Ryktesstiorn (seiger Augustinus) verdur þyrer Mañana Synder/og þeir þædast og nærast að þeim.

3 I þridia mata/þa er Synden þeim Sanheilaga og hreinþerduga Gude til mestu stygdar / þui hun er Þvertrodsla hans Logmals/og þrabball þra Gude/ Vanskopū Guds Myndar/ epter huorre Maduren var skapadur/ Og hun reiter Gud til Reide/mote þeim sm̄ syndgast.

4 I fiorda mata/skadar Synden þañ ed hana dryger / Þui hun skylldbindur hann vnder eilyþt Straff/nema hun verde honum þyrer giefenn.

5 I fimta mata/giorer hun odrum Skada med synum vondum Epterdæmum. Þui þegar annar epter þylger þier j þui ad syndga

þa

Þá verdur hũ ecke allcinasta sekur eiliꝑs Straffs/helldur og so þýn Synd verdur þess þyngre þyrer Gude/so sem ad Christr talar þar vm sialfur / ad betra være þyrer þig/ ad Mylnu Kuarnar Steirn heingdest vm Hals þier / og þier yrde so sökt j Siaþar diup.

6 Þar næst skal huór og eirn huxa/ huórsu Rixrt og þægelegt þad er þyrer Gude og hans Englum/nær eirnn sier ad sier j týma lextr aþ Syndum og giórer Idran. Þui þar er Fögnudr Englũ Gudz a Himnum (seiger Christur) yþer einnm Syndugũ sẽm Idran giórer.

7 Auk þessa huxa þu med þier/ huórsu Haskasamlegt þad sie / ad elldast j sýnum Syndum: Augustinus seiger Pœnitentia sera raro vera/Þad er/Sein Idran er stall dan sõn.

Marger burt ryckast voveyþarlega aþ þessare Verólldu/ marger yþer

yper giepaſt j praleitt Sinne. All þaer ap þeim ſem elldaſt j ſynum Syndum komaſt aptur a rietta Leid/helldur ærnegnaſt vnder þor myrkuan ſyns Hugſkots/ ſo þeir kuña alldrei riettelega vm Idran ena ad huxa. Sophonias ſeigex 1. Þeir ſkulu raſa ſo ſem blind- er/ þui þr hafa ſyndgad mo Dr Drottne. Og Paulus Rō. 2. Þeir ſaſna ſier ſialfum Re ſde med ſiñe Hardvd/ ꝛ Jd- ranar lauſu Hiarta/a reideñ- ar dag/ꝛ vppbirtingar Guds riettlætes Doms:

Huxa og/ad þiñ Vilie kañ ecke ad ſnuaſt þra hinu Vonda til þeſſ Goda/ann Guds Madar/ Helldur þorherdeſt Madur j Vonſkuñe og Syndeñe/þeſſ meir ſem hañ lafer leingur vid hana. Þviad eins og þa Solen gienge vnder j ægen/ þa ſteyppeſt Myrkrid yper allt/ ſalþ

E. krapa/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

fraþa/og verdr æ meira og meira/
So skiedr og hier. Nær Gud hann
suipter sinne Nad j burt/þa kiem
ur Synden sialfþraþa/og eyfst hu
ad aþ huöriu/allt þangad til hun
hefur komed einū j eilyþ Myrkr.

Þar þyrer er eckert Rad betr
ra enn þetta/ad snua sier med þad
allra þyrsta til Guds / Og ganga
grandvarlega j Guds Auglite/ A
kalla Gud / Þacka Gude/ heyra/
lesa og a hiartad ad leggia Guds
Ord/ Auka sig j Kiærleikfins giör
dum/og standa trulega j synu Ka
lle og Guds Otta.

Huxum og eirnen þad ad Da
uda stundin vor er þui oviss/ ad
vær dregum ecke vndan vora Jd
ran/ helldur þlytum henne allt vær
kunum/ Þui Dauden hann veiter
þeim Ungu Umsatur enn liggr wte
þyrer Dyrum þeirra Gömlu. Au
gustinus talar og agiætlega hier
vm og seiger/ Aukū vær ecke Synd
ernar

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

ernár med Auruxntinguñe/ þuíad Jdranareñar Hóþnen er óllum til reidu. Og eñ j óbuum ſtad ſeiger hañ/ Aukum eck Syndernar med þanytre Von/ þuíad ſu ovyſa Dauda ſtund/er óllū giepeñ. Og gam/ allt Mæltæke vort/er þetta/ Þui dyldſt eirn Dagur/ad adrer ſkulu hrædaſt.

Þar þyrer ſiaum ſo til/ad vær huxum vm vora Burt þór og þa ſyduſtu Stund / ſo ad hun mætte verda oſſ gledeleg. Latum oſſ og ſo hugа vm þañ ſydaſta Dom/ og epter þylgia/ſ þui hinum Heilaga Hieronymo/ſem med þeſſare Hugmiñe hiellt ſig japnan j Guds Otta/ ſeigande/ Huórt helldur eg er etande edur dreckande/ vakande edur ſopande / þa hliomar þeſſe Rauſten/xtyd þyrer mynū Eyrū/ Standed vpp þier Dauder ok komed til Domſins:

Hier ſkulum vær og lyſta at/

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Huga/ Augustini Radlegging/ þar
h.m̃ so kienꝛ / Villtu þrelsast ap
þui epasama / Villtu verda laus
vid þad owisa/ þa giordu Idran/
medan þu ert heilbrigdur og þu
matt/ Og ef þu giorer so/ þa sei-
ge eg þier/ad þu matt vera ohræd
dur/ Þuiad þu giörder Idran a
þeim Tyma/ þa þu matt
er syndga eñ meir.

FINIS.

So ei sie Pappiren audur/
þa eru hier settar nockrar
Greiner/teknar hia þm̃ heilogu
Lærepedrum/hliodande vpp
a sama Epne/ sem
Bæklingurenn.

Huad

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Huad stukt og Falluallt
ad er þetta Lyg.
Augustinus.

Sa Ogudlege lifer annad huórt til þess ad hñ leidriette sig / eda ad þeir Godu t Gudlegu hirtest mz hñs Vondsku.

Hieronymus.

Forsmadu þad i Lyfsenu / sem þu kannt eingen Not af ad hafa epter Lyfsed. Og vertu so daudur Heimenum / og Heimureñ þier.

Ysidorus.

Vefureñ full þrædist af þradunum / t Manns Lyfoagar af sierhuórre Stundu. Og þui ætte huór og eirn ad deyia Heimenum a holldenu / so hañ døe ecke Christo a Saluunne.

Cyprianus.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Sa reiknar þessa stundlega
Tíma vel/sem vonar sier hia
Gude Eilífrar Tíðar vm
síðer:

Vm Idrancna.

Hieronymus.

Þess være oskāda/ ad Syn
darenn Idradest so snarlega
sem Drotten Alls heriar vill
sañarlega taka hañ til Nad
ar/ þuiad hñ alýstur ecke Tí
maleingdena/ helldur Hiarta
ans Þel þess sem Idrast:

Augustinus.

Huór sem hurar vm sýnar
Synder/og snyr sier aptur til
Guds sýns/ hann skal vnder
eins trua/ad hónum eru Syn
dernar fyrergiefnar. Þuiad ef
þu idrast þa ad eins/ þa þu
gietur ecke syndgad/ þa yfer
gie-

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

gefa Syndernar þig enn þa
ecke þær.

Greggorius.

Sa er fiærlægr truñe/ſiñ bl
leikar vid alla til Elledaga ad
jdraſt. Þuiad þad kañ ſkie/
ad a medan hañ bijdur epter
Guds Myſkunſeme/ ad hann
felle yfer ſig Guds Hefndar
Do m t Reide.

Idem.

Ad giora ſaña Jdran/ er
ad harma ſijnar Synder/ og
giora þuilykar ecke optar.

Cæſarius.

Vær ſkōmunſt vor ſtund um
ad ganga til Kyrkiu t jdraſt
a þeſſum ſtundlega Tijmanu
um/ Eñ vær hrædumſt ecke ad
lijda Helujſkar Plagur eilijf
lega. Þuiad ſa ſem ecke hlyf
ijſt vid þ ad ſyndga ſem meſt/

E iij. ſva

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

fra þeim mun Gud / fyrr enn hañ varer / kippa ſiñe Nadar Verndan.

Hieronymus.

Gud af Natturuñe er Myſkunſamur / og reidubuen til ad frelſa þad m3 Myſkū ſiñe ſem hū kañ ecke nie vill frelſa med Riettlæte ſijnu / En vær med Syndum vorum forökt um ↄ fyrerlytum Guds reidu buna Myſkunſemme / er hū byd ur oſſ Dag epter Dag ſialfs kraſa fram.

Vm Syndana vidurkieñing.

Auguſtinus.

Medkieñing Miſgiordana / er Vpphaf allra godra Verka / Þviad ſa ſem medkieñer ſijnar Synder og hallmæler ſijnum Gloepum / hañ ſtadfeſt er eiñ

er eirū Sattmæla vid Gud.

Hieronymus.

Pad er hlæleygt fyrer hann sem er Sūkr og sar a öllum sijnū Limum/ad syna Læknaranum ecke remast fætt eitt af Særum sijnum.

Ambrosius.

Peim kann ecke Læknirugen vel ad hrūfa/sem sijnū Særum leyner a sier.

Isidorus.

Auglyst Synd læknast snar lega/ En hagdar Misgiörd aukast æ meir og meir. Pui ef Synden er openberut/ pa verdur vr heñe storre ein lijtil vm sijd/ En ef Synden er dulen/ pa verdr vr heñe lijtillre/ en stor Synd vm sijder.

Vm Holldligt Athugaleysi.

Isidorus.

Hværke

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Huörke skal sa Riettferdinge oftreysta sijnu Riettlætte/ nie öruænta sier Guds Myskunsemdar heldur hallde godre Von/asamt med Ottanum j hiarta sijnu/ og vænte sier Myskunsemeñar/so/ad hñ sie hræddur fyrer Riettlætenu.

Cæsarius:

Eins ↑ vær erum vgglausser vm pad sem vmlided er/ so ættu vær ad vera hugsiuker vm pad okomna. Puiad vorar misgiörder huerfa apt ur til vær/ ef vær bædum pm ecke i burt daglega med godu Verkum:

Isidorus.

Sa sem öruænter sier Syndaña fyrergiefningar/hñ dæmer sig sialfan meir med Aur uæntingu/ eñ mz sijne giördre

Synd

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

Synde þuiad eingen Synd er
so storkoſtleg ad hũ kuñe ecke
ad fyrergiefaſt.

Vm Bœnena.

Hieronymus.

Eins sem þad heyrer ecke
einũ Striſds mañe til/ad ana
fraiñ Vopn lausum j Striſd
edur Bardaga/so hœfer þ ecke
helldur einũ kriſtnum Manne/
ad vijkia sier nockurſkadar/an
Bœnar og þackargiordar til
Guds.

Idem.

Sa sem vill þleingiaſt hia Gude
hañ skal optlega mz Athygle leſa
og optlega aþ hiarta bidia/ þuiad
nær vær bidium/þa tölum vær vid
Gud/ Eñ þegar vær leſum/
so talar Gud vid oſſ

Prykt a Holum Anno:
1597.

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

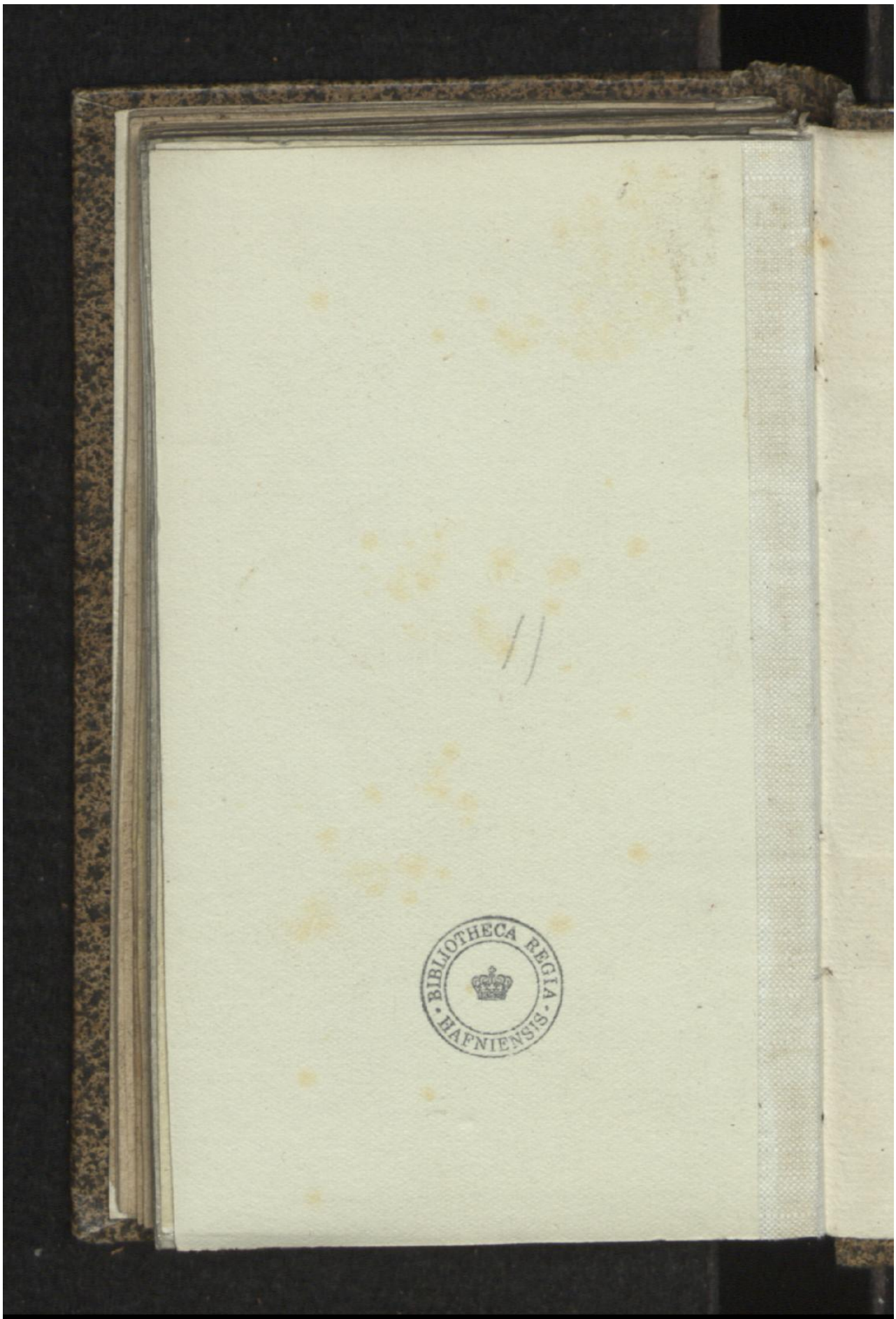

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

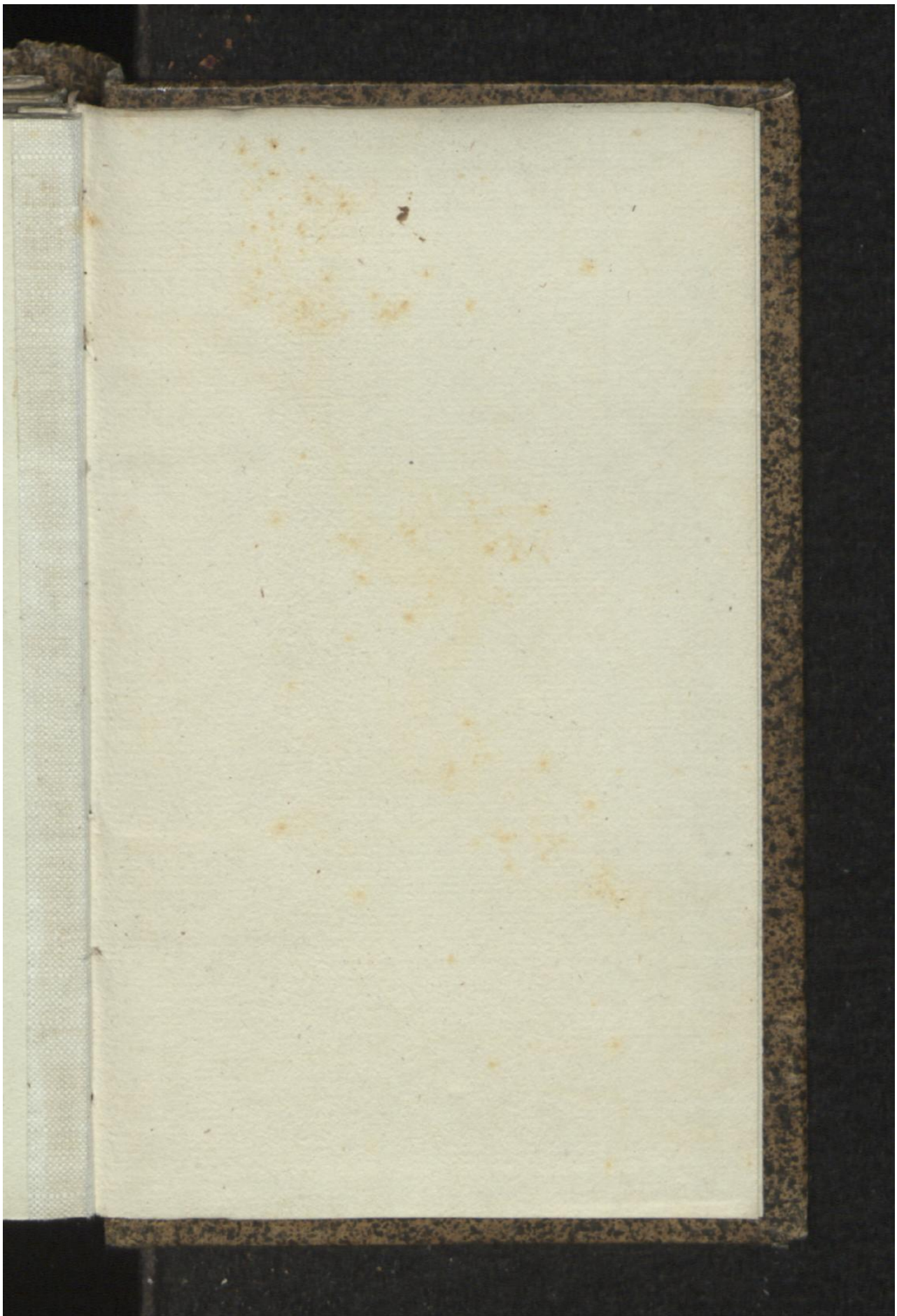

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

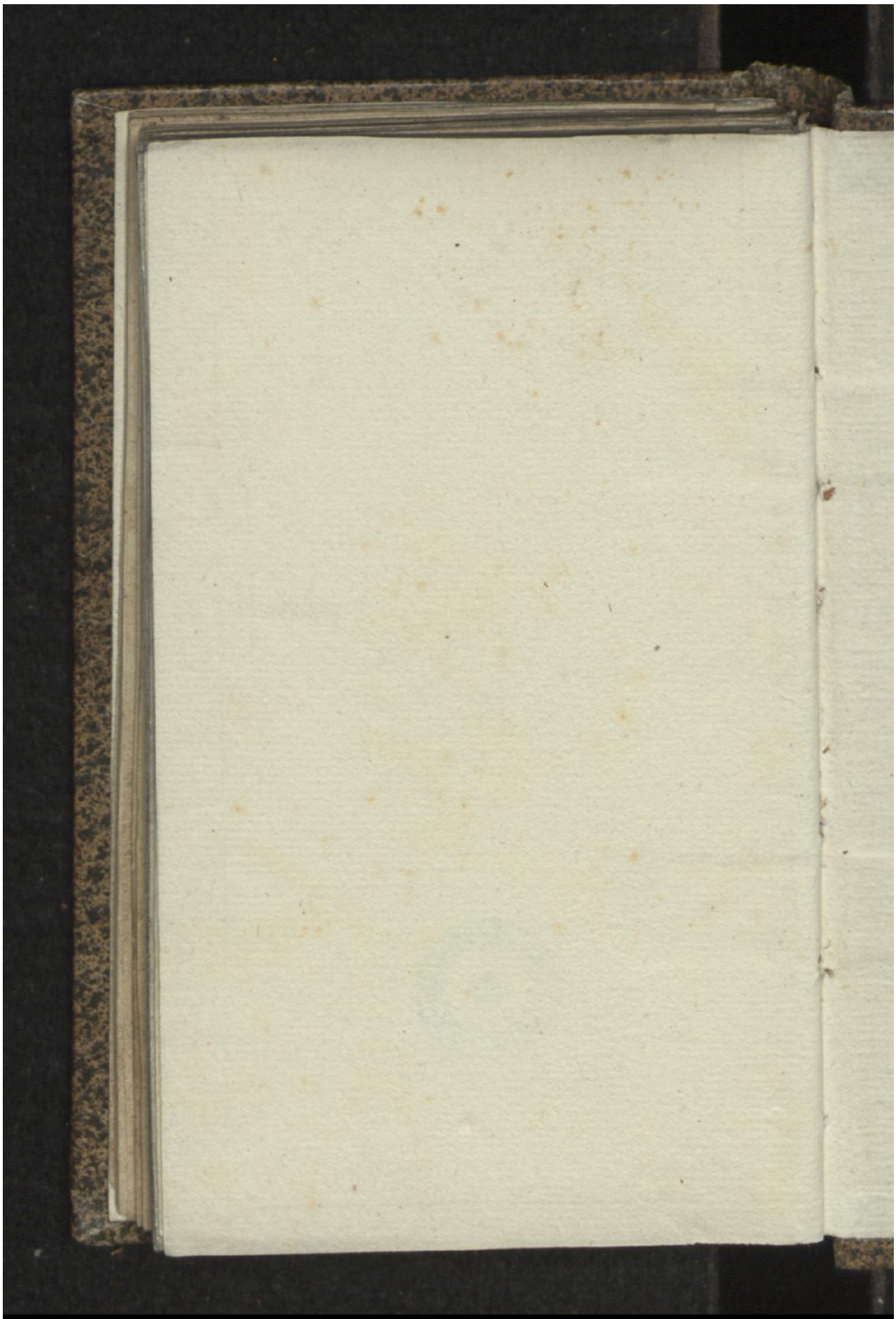

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°

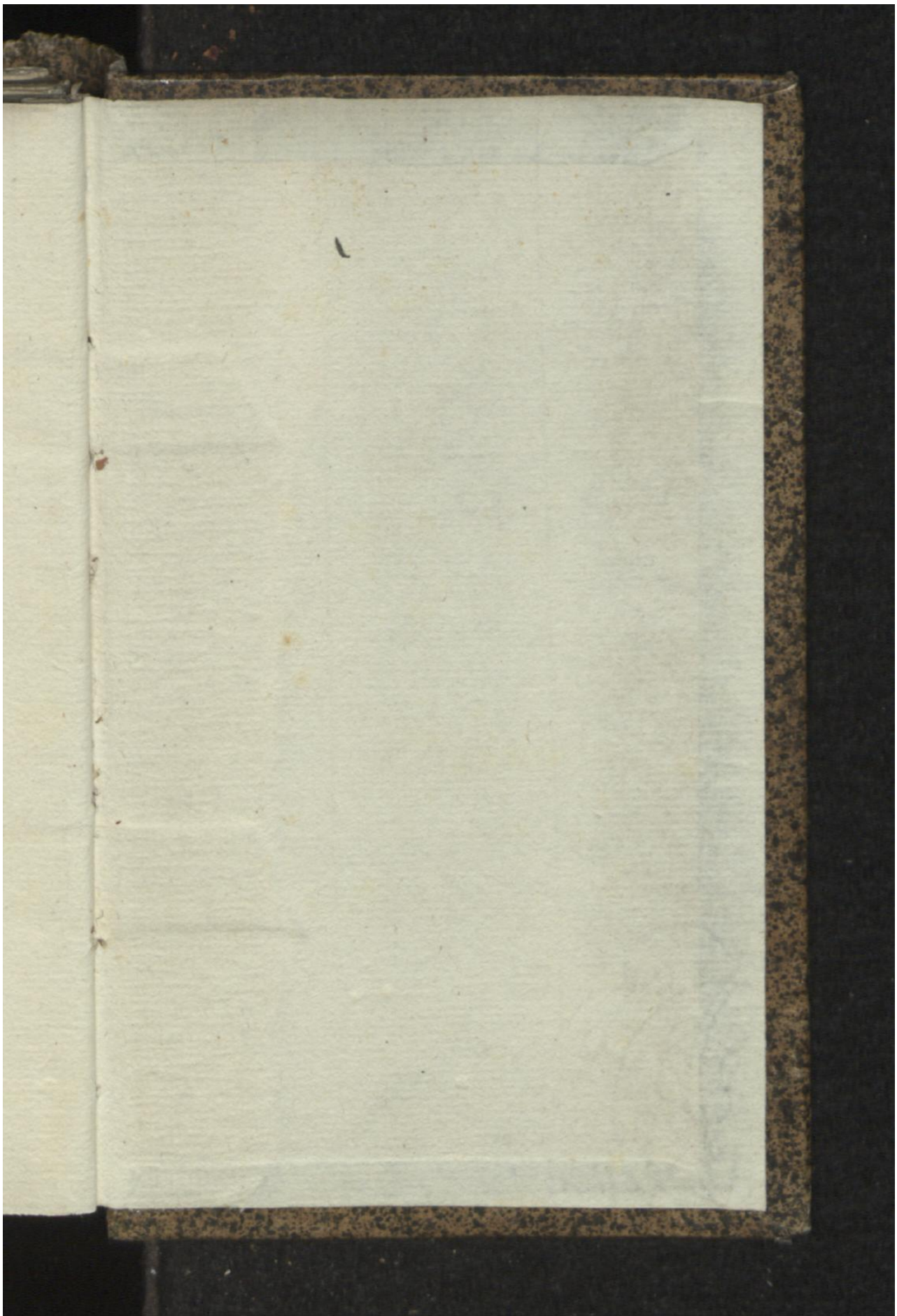

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 750 8°